

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2021 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer: 871 278 202
Organisasjonsform: Forening/lag/innretning
Foretaksnavn: ØSTMARKAS VENNER
Forretningsadresse: Nordstrand
1112 OSLO

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2021 - 31.12.2021

Konsern

Morselskap i konsern: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Ingunn Lian Nylund
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 29.03.2022

Grunnlag for avgivelse

År 2021: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2020: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2021

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 02.06.2023

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Kontingenter		852 639	846 415
Tilskudd/gaver	10	236 586	286 500
Salg av jubileumsbok	12	12 058	15 318
Andre driftsinntekter	11	234 501	212 005
Sum inntekter		1 335 784	1 360 238
Kostnader			
Lønn/feriepenger	2,3,6	459 441	505 611
Godtgjøring styret	4,7	50 000	50 000
ØV ordinær drift	14	324 643	174 531
Medlemsblad	15	318 476	306 284
Jubileumsbok	16	3 345	4 196
Sarabråtens venner	17	9 382	1 334
Minnemarkering (7. juni arr)	18	800	1 460
Arrangementer og turer	19	20 000	57 844
Bøvelstad	20	2 183	847
Sum kostnader		1 188 270	1 102 107
Driftsresultat		147 514	258 131
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		719	4 559
Sum finansinntekter		719	4 559
Netto finans		719	4 559
Ordinært resultat før skattekostnad		148 233	262 690
Ordinært resultat etter skattekostnad		148 233	262 690
Årsresultat		148 233	262 690
Overføringer og disponeringer			
Overføringer til/fra annen egenkapital		148 233	262 690
Sum overføringer og disponeringer		148 233	262 690

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
---------------------	-------------	-------------	-------------

---

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Sum anleggsmidler		0	0
Omløpsmidler			
Varer			
Fordringer			
Kundefordringer	8	46 218	49 329
Sum fordringer		46 218	49 329
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd		2 333 832	2 212 969
Skattetrekkkonto	9	25 510	48 388
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		2 359 342	2 261 357
Sum omløpsmidler		2 405 560	2 310 686
SUM EIENDELER		2 405 560	2 310 686
BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Egenkapital 1.1		1 959 170	1 696 480
Sum innskutt egenkapital		1 959 170	1 696 480
Opptjent egenkapital			
Årets resultat		148 233	262 690
Sum opptjent egenkapital		148 233	262 690
Sum egenkapital		2 107 403	1 959 170

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
Sum langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		33 335	46 118
Skyldige offentlige avgifter	21	39 186	61 455
Forskuddsbetalte inntekter	22	180 450	200 489
Annen kortsiktig gjeld	23	34 733	34 043
Avsetning for påløpte kostnader	24	10 453	9 411
Sum kortsiktig gjeld		298 157	351 516
Sum gjeld		298 157	351 516
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		2 405 560	2 310 686

Brønnøysundregistrene

ÅRSREGNSKAP FOR REGNSKAPSÅRET 2021 - GENERELL INFORMASJON

Journalnummer: 2022 437680

Enheten

Organisasjonsnummer: 871 278 202
Organisasjonsform: Forening/lag/innretning
Foretaksnavn: ØSTMARKAS VENNER
Forretningsadresse: Nordstrand
1112 OSLO

Regnskapsår

Årsregnskapets periode: 01.01.2021 - 31.12.2021

Konsern

Morselskap i konsern: Nei

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet: Ja
Benyttet ved utarbeidelsen av
årsregnskapet til selskapet: Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet: Ingunn Lian Nylund
Dato for fastsettelse av årsregnskapet: 29.03.2022

Grunnlag for avgivelse

År 2021: Årsregnskap er elektronisk innlevert.
År 2020: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2021.

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 20.06.2022

Organisasjonsnr: 871 278 202
ØSTMARKAS VENNER

RESULTATREGNSKAP

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Kontingenter		852 639	846 415
Tilskudd/gaver	10	236 586	286 500
Salg av jubileumsbok	12	12 058	15 318
Andre driftsinntekter	11	234 501	212 005
Sum inntekter		1 335 784	1 360 238
Kostnader			
Lønn/feriepenger	2,3,6	459 441	505 611
Godtgjøring styret	4,7	50 000	50 000
ØV ordinær drift	14	324 643	174 531
Medlemsblad	15	318 476	306 284
Jubileumsbok	16	3 345	4 196
Sarabråtens venner	17	9 382	1 334
Minnemarkering (7. juni arr)	18	800	1 460
Arrangementer og turer	19	20 000	57 844
Bøvelstad	20	2 183	847
Sum kostnader		1 188 270	1 102 107
Driftsresultat		147 514	258 131
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		719	4 559
Sum finansinntekter		719	4 559
Netto finans		719	4 559
Ordinært resultat før skattekostnad		148 233	262 690
Ordinært resultat etter skattekostnad		148 233	262 690
Årsresultat		148 233	262 690
Overføringer og disponeringer			
Overføringer til/fra annen egenkapital		148 233	262 690
Sum overføringer og disponeringer		148 233	262 690

Organisasjonsnr: 871 278 202
ØSTMARKAS VENNER

BALANSE

Beløp i: NOK	Note	2021	2020
--------------	------	------	------

BALANSE - EIENDELER

Anleggsmidler Immaterielle eiendeler

Sum anleggsmidler		0	0
-------------------	--	---	---

Omløpsmidler Varer

Fordringer			
Kundefordringer	8	46 218	49 329
Sum fordringer		46 218	49 329

Bankinnskudd, kontanter og lignende

Bankinnskudd		2 333 832	2 212 969
Skattetrekkskonto	9	25 510	48 388
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		2 359 342	2 261 357

Sum omløpsmidler		2 405 560	2 310 686
------------------	--	-----------	-----------

SUM EIENDELER		2 405 560	2 310 686
----------------------	--	------------------	------------------

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Innskutt egenkapital			
Egenkapital 1.1		1 959 170	1 696 480
Sum innskutt egenkapital		1 959 170	1 696 480

Opptjent egenkapital

Årets resultat		148 233	262 690
Sum opptjent egenkapital		148 233	262 690

Sum egenkapital		2 107 403	1 959 170
------------------------	--	------------------	------------------

Sum langsiktig gjeld		0	0
----------------------	--	---	---

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld		33 335	46 118
Skyldige offentlige avgifter	21	39 186	61 455
Forskuddsbetalte inntekter	22	180 450	200 489
Annen kortsiktig gjeld	23	34 733	34 043
Avsetning for påløpte kostnader	24	10 453	9 411

Sum kortsiktig gjeld	298 157	351 516
Sum gjeld	298 157	351 516
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 405 560	2 310 686

Organisasjonsnr: 871 278 202
ØSTMARKAS VENNER

NOTEOPPLYSNINGER - SELSKAP - alle poster oppgitt i hele tall

Note
1

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapslovens bestemmelser og regnskapsreglene for små foretak er fulgt.

Note

Antall aksjer og aksjeeiere

<u>Aksjeeiere - fritekst</u>	<u>Antall</u>	<u>Eierandel</u>	<u>Aksjeklasse</u>
Sum	Sum antall	Sum eierandel	

Note
3

Lønn og ytelser

<u>Lønn</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	375252.00	428002.00
<u>Arbeidsgiveravgift</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	50770.00	47157.00
<u>Pensjonskostnader</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	31560.00	28643.00
<u>Andre ytelser</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	1859.00	1809.00
<u>Sum lønnskostnader</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	459441.00	505611.00

Note
4

Ytelser til ledende personer

Ytelser til daglig leder

<u>Ytelser</u>	<u>Lønn</u>	<u>Pensj.forpl.</u>	<u>Andre godtgj.</u>
----------------	-------------	---------------------	----------------------

0.00

Foreningen har ikke daglig leder

Note

4

Ytelser til andre ledende personer

<u>Ledende person</u>	<u>Lønn</u>	<u>Pensj.forpl.</u>	<u>Andre godtgj.</u>
Styre	50000.00		
<u>Sum ytelse andre led.pers.</u>	<u>Lønn</u>	<u>Pensj.forpl.</u>	<u>Andre godtgj.</u>
	50000.00		

Note

5

Ytelser til revisjon

<u>Revisjon</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	16250.00	15625.00
<u>Sum godtgjørelse til revisor</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	16250.00	15625.00

Note

2

Antall årsverk i regnskapsåret

Virksomheten har hatt følgende antall årsverk:

0.80

Note

6

Obligatorisk tjenstepensjon

Er virksomheten pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov:

Ja

Oppfyller pensjonsordning lovkravene: Ja

Note

7

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer og aksjeeiere

Er det gitt lån eller sikkerhetsstillelse til ledende personer: Nei

<u>Omløpsmidler</u>	<u>Startdato</u>	<u>Sluttdato</u>	<u>Endring</u>
---------------------	------------------	------------------	----------------

Skattemessig fremf. undersk. Startdato Sluttdato Endring

Kortsiktig gjeld Startdato Sluttdato Endring

Note
8

Kundefordringer

<u>Kundefordringer til pålydende 31.12.</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	46218.00	49329.00

<u>Kundefordringer 31.12.</u>	<u>Årets</u>	<u>Fjorårets</u>
	49329.00	

Note
9

Bankinnskudd

<u>Bundne skattetrekkmidler</u>	<u>Beløp</u>
	25510.00

<u>Skyldig skattetrekk</u>	<u>Beløp</u>
	25510.00

Note
10 til 24

Noteopplysninger ut over minimumskravene for små foretak
Se noter i vedlagte signerte årsregnskap.

Til årsmøtet i Østmarkas venner

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Østmarkas venner som består av balanse per 31. desember 2021, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2021, og av dens resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av organisasjonen slik det kreves i lov, forskrift og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av the International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret (ledelsen) er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjonen i årsberetningen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>.

Oslo, 22. februar 2022
Langseth Revisjon AS

Fredrik W. Langseth
Statsautorisert revisor

Årsberetning for Østmarkas Venner 2021

1 Styret, tillitsverv, medlemmer og økonomi

1.1 Styrets sammensetning og øvrige tillitsvalgte

Styret i Østmarkas Venner har i perioden bestått av:

Helga Gunnarsdóttir, leder	x
Johan G. Ellingsen, nestleder	
Kristin Lund	
Sigmund Hågvær	
Ingunn Lian Nylund	x
Bente Lise Dagenborg	x
Bjørnar Thøgersen	x

Varamedlemmer

Bjørn Bakke	x
Rolf Kristian Medbøe	x
Øyvind Pettersen	x

Valgkomité

Anders Baumberger, leder	x
Kjell Erik Sandberg	x
Ingvild Melvær Hanssen	x

Revisor

Langseth Revisjon AS	
v/ Fredrik W. Langseth	x

x bak navn viser at vedkommende står på valg på årsmøtet i 2022.

1.2 Styremøter og drift

Østmarkas Venner (ØV) har i løpet av året avholdt åtte styremøter. ØV har, i likhet med tidligere år, hatt et nært samarbeid med andre naturvern- og friluftslivsorganisasjoner og god kontakt med offentlige myndigheter. Styret har blant annet representert foreningen i ulike møter og deltatt i utredningsarbeid og annet arbeid. Uttalelser til statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter samt andre instanser utgjør en stor del av styrets arbeid.

Styret skjøtter selv driften av ØV, med unntak av medlemsarkivet. Styremedlem Ingunn Lian Nylund er ansatt som styrekoordinator i 50 prosent stilling. Lars Jørgen Lian Nylund har vært medlemssekretær i 2021.

ØV byttet i 2020 medlemssystem, og systemet har blant annet gjort det mulig å tilby våre medlemmer eFaktura og Avtalegiro. Ved fakturering av medlemsavgiften for 2022 i desember 2021 mottok ca. 60 prosent av våre medlemmer en elektronisk faktura, noe som reduserte omfanget av plastpakkede medlemsblad.

Innføringen av elektronisk faktura reduserte behovet for purring av ubetalt medlemskontingent. Det forventes ytterligere nedgang i behovet for purring i 2022, da antall elektroniske fakturaer har økt fra 35 til 60 prosent fra 2020 til 2021. Antallet som ønsker elektronisk faktura forventes å øke ytterligere frem mot fakturering av medlemskontingenten for 2023.

1.3 Digitalt årsmøte på grunn av korona

I henhold til foreningens vedtekter skal årsmøtet holdes hvert år innen utgangen av mars måned. På grunn av pandemien varslet ØV sine medlemmer i desember 2020 om at årsmøtet muligens ble utsatt til etter påske. Dette i håp om at årsmøtet skulle kunne avholdes fysisk.

Smittesituasjonen krevde imidlertid at møtet måtte gjennomføres digitalt, og årsmøtet ble berammet til 20. april. Det var som forventet få påmeldte, kun 17 medlemmer deltok. Styreleder Helga Gunnarsdóttir hilste velkommen og gikk deretter igjennom hovedpunktene i en årsberetning med informasjon om mange aktiviteter og viktige gjennomslag i 2020. Årsberetningen viste at ØV er en slagkraftig organisasjon med stor aktivitet i styret, og med aktive medlemmer som følger med og er fornøyd med styrets arbeid.

Valgkomiteens innstilling til valg av styremedlemmer ble presentert på møtet. Varamedlem Jonas Ramsrud, som var på valg, hadde bedt om å få fratre. De øvrige styremedlemmene stilte seg disponible til gjenvalg. Øyvind Pettersen – æresmedlem, tidligere styremedlem i ØV og leder av valgkomiteen frem til årsmøtet – ble valgt inn som nytt varamedlem.

Anders Baumberger og Ingvild Melvær Hanssen stilte til gjenvalg i valgkomiteen. Kjell Erik Sandberg, tidligere styremedlem i ØV, ble valgt inn som nytt medlem. Baumberger ble ny leder av valgkomiteen.

1.4 Fagutvalg

Foreningen har følgende fagutvalg: Skog, friluftsliv og verneområder; Kulturminner og landskap; Plansaker og markagrensa; samt Informasjon og Nytt fra Østmarka. Foreningen har også et Sarabråten-utvalg med ansvar for minnestunden ved Milorg-bautaen. Det har følgende medlemmer: Ivar Ekanger (leder), Steinar Saghaug og Kjell Igelstad.

1.5 Representasjon og deltakelse

Bjarne Røsjø, Bente Lise Dagenborg og Helga Gunnarsdóttir deltok for ØV da Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) holdt sitt digitale årsmøte med en valgdebatt i forkant. Helga Gunnarsdóttir og Rolf Kristian Medbøe møtte for ØV på årsmøtet i Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Akershus på Teams. Gunnarsdóttir deltok også på møtet i Friluftslivets samarbeidsutvalg (FSU) i Østensjø bydel. Johan G. Ellingsen møtte for ØV på årsmøtet i FNF Oslo på Teams. Arne Bardalen, som er medlem i ØV, ble valgt som styreleder i FNF Oslo. Bente Lise Dagenborg er medlem i valgkomiteen i FNF Oslo. Ingunn Lian Nylund representerte ØV i Sarabråtens venner. Kjell Sandberg representerte ØV i styret i Lørenskog Elveforum.

1.6 Medlemmer og æresmedlemmer

Ved årsskiftet 2021/2022 hadde foreningen 4241 medlemmer, hvorav 71 var organisasjoner og borettslag. Dette innebærer en netto tilgang på 31 medlemmer sammenlignet med året før: Da hadde vi 4210 medlemmer, hvorav 73 var organisasjoner og borettslag. Antall innmeldte medlemmer i 2021 var 193. Av disse var 29 gavemedlemskap. En spesiell takk rettes til bedriften Mandelbaum AS, som tegnet seg for 15 gavemedlemskap.

Det var totalt 62 avsluttede medlemskap. De fleste medlemskapene avsluttes på grunn av manglende innbetaling av medlemskontingent etter to purringer, eller at medlemmer er gått bort, er syke eller har flyttet til andre områder. Kun et fåtall utmeldinger skyldes uttrykt misnøye med foreningens arbeid eller standpunkter.

ØV har fem æresmedlemmer: Lise Henriksen, Sverre M. Fjelstad, Steinar Saghaug, Johan G. Ellingsen og Øyvind Pettersen.

1.7 Verving og profilering

På grunn av koronapandemien ble det gjennomført få vervedager ved innfallsportene til Østmarka. I stedet har vi gått aktivt ut på sosiale medier og oppfordret de som følger oss og deler våre verdier og synspunkter, til å melde seg inn. Flere av våre medlemmer har også bidratt til verving via sosiale medier eller på andre måter.

1.8 Kontingenten

Kontingenten har i 2021 vært på kr 200,- for enkeltmedlemmer og kr 500,- for bedrifter, borettslag og foreninger.

1.9 Økonomi

Foreningens økonomi er tilfredsstillende. Pandemien har ikke påvirket foreningens inntekter, men bortfall av planlagte aktiviteter har medført reduserte kostnader i forhold til budsjettet for 2021. Hovedinntekten til foreningen er medlemskontingenten. Andre viktige inntektskilder er tilskudd og gaver, mva-kompensasjon og Grasrotandelen fra Norsk Tipping.

I 2021 var kontingentinngangen på kr 852 639, hvilket er omtrent på samme nivå som for året før. Foreningen har mottatt kr 236 586 i tilskudd og gaver. Fra Oslo kommune mottok vi for femte år på rad kr 100 000 i fast driftstilskudd, samt at vi etter søknad har mottatt et tilskudd på kr 50 000 til produksjonen av medlemsbladet. Oslo fylkeskommune har bidratt med kr 60 000 som tilskudd til friluftslivstiltak. Fra Rælingen kommune har vi mottatt driftstilskudd på kr 2 000.

ØV har også fått ekstra tilskudd på til sammen kr 26 586 i form av gave fra bedriften Caral Data AS, en årlig gave fra vårt medlem Harald Kanter, og gaver fra andre medlemmer – noe vi setter stor pris på. I note 10 til årsregnskapet er alle tilskudd og gaver listet opp.

ØV har hatt stor glede av Grasrotandelen ved at medlemmer og andre har gitt 7 prosent av innsatsbeløpet, noe som har resultert i kr 146 332 til foreningen. Fra Lotteritilsynet har vi mottatt kr 88 169 i mva-kompensasjon, som i år er full dekning av søknadsbeløpet – dvs. uten avkortning som tidligere år.

Det selges fortsatt jevnlig noen eksemplarer av Jubileumsboken fra 2016, noe som i 2021 ga en inntekt på kr 12 058.

Foreningens største ordinære utgiftsposter er: Redaksjonsarbeid, trykking og utsendelse (porto) av medlemsbladet *Nytt fra Østmarka* kr 318 476, lønnskostnader på kr 509 441 for lønn til styrekoordinator og medlemssekretær, samt styregodtgjørelse og andre kostnader relatert til drift av organisasjonen på kr 324 643.

De totale inntektene var på kr 1 335 784 og de totale kostnadene var på kr 1 188 270. Når

renteinntektene på kr 719 blir lagt til, ble foreningens overskudd på kr 148 233. Lavere kostnader som følge av redusert aktivitetsnivå på grunn av pandemien samt utsatte aktiviteter knyttet til fornyelse av ØVs nettsider er hovedårsakene til et betydelig bedre resultat enn budsjettet. Foreningens egenkapital er god og utgjør per 31.12 2021 kr 2 107 403.

Årsregnskapet for 2021, revisjonsberetningen og styrets forslag til budsjett for 2022 følger etter årsberetningen.

Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisst bilde av ØVs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

2. Styrets arbeid

Også 2021 var et krevende år, på grunn av koronapandemien som fortsatt førte til restriksjoner i hvor vi kunne reise og oppholde oss. Østmarka har igjen vist sin betydning for folkehelsen i Norges mest folkerike område. Det enkle, uorganiserte friluftslivet i Østmarka har fått et oppsving som ingen hadde forutsett før pandemien startet.

Pandemien har også påvirket styrets arbeid. Årsmøtet og mesteparten av styremøtene har også foregått digitalt, men det ble mulig å arrangere både en hyggelig sommeravslutning med gode gjester og et julebord før landet stengte ned igjen. Styret har på tross av pandemien arbeidet videre med nasjonalparken, høringsuttalelser til plansaker, klagd på hogstplaner i Østmarkas siste naturskoger, utfalt oss om planer om fysiske inngrep, og tatt informasjonsarbeidet vårt til nye høyder.

Mange av våre arrangementer ble utsatt og noen ble avlyst, men heldigvis var antall deltakere større enn i pandemiens første år. Det var tydelig at folk likte å møtes igjen til turer og andre sosiale aktiviteter.

Vi kjemper i motbakke når vi prøver å redde de gjenværende naturskogene i Østmarka så lenge skogbruket er unntatt fra markaloven, og Marka-forskriften som regulerer skogbruket ikke ivaretar naturmangfold, naturopplevelse og friluftsliv godt nok. I 2021 har vi trappet opp vårt arbeid med hogstsaker og har alliert oss med biologer fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA). Styret har gjennomført en rekke befaringer og har sendt merknader eller klager på flere saker enn tidligere år. En viktig grunn til den økte aktiviteten er høye tømmerpriser, som gjør at skogeierne går i gang med å hogge områder med gammel og for dem hogstmoden skog. Men for oss er disse skogene desto mer verdifulle av hensyn til friluftsliv og biologisk mangfold.

I Oslo var det saken om hogst av en privateid skog ved Ulvenseter, midt i området som er under utredning som nasjonalpark, som krevde mye arbeid. Dessverre nådde vi ikke fram, og hogstflaten står nå som en skamplett midt i området som kan bli vernet. I Lørenskog var vi også involvert i flere hogstsaker, men det var særlig i Rælingen at store områder med naturskog i et særdeles viktig område for friluftslivet gikk tapt – igjen på tross av ØVs iherdige forsøk med grundige klager. Felles for disse sakene er at landbruksforvaltningen legger ensidig vekt på skogeierens interesser. I en av sakene opplevde vi dessuten at hogsten startet før klagen var ferdigbehandlet, noe som betyr at klagemuligheten ikke er reell.

Året ga oss imidlertid ett viktig gjennombrudd. Da vi sendte en lovlighetsklage på en hogst i

Børterskogen, som vi blant annet mente gikk langt ut over Marka-forskriftens maksareal på 30 dekar, fikk vi medhold av Enebakk kommune. Kommunen reagerte med å anmelde skogeieren for brudd på Marka-forskriften.

Årets mange plansaker var preget av at kommunene nå reviderer sine kommuneplaner. ØVs ambisjon er å bli anerkjent som den viktigste premissleverandøren for bedre forvaltning og vern av Østmarka. Styret i ØV legger derfor mye arbeid i å skrive grundige høringsuttalelser til regulerings- og plansaker som kan ha konsekvenser for Østmarka.

Mange av de krevende reguleringsplansakene går over mange år. En av disse er saken om en trollstor transformatorstasjon (trafo) og høyspentlinjer ved Liåsen i nærheten av Grønmo, som har pågått siden 2014. Da konsesjonssøknaden gikk en ny runde i 2021, hadde Statnett trukket det østlige alternativet (B) og fokusert bare på den nordlige plasseringen oppe på selve Liåsen (A) – som ville bli mye mer skjemmende og plasskrevende enn alternativet som ble trukket. ØV bidro til en bred folkelig mobilisering mot Statnett og Elvia, og Oslo kommune leverte en godt begrunnet innsigelse. Resultatet ble at NVE nå har gitt de to kraftselskapene en skrape, fordi de gjorde for dårlig arbeid i planleggingen. NVE har pålagt dem å vurdere og eventuelt konsesjonssøke alternativ B på nytt.

Styret i ØV besluttet i 2021 at vi skal arbeide mer helhetlig og målrettet med informasjonsarbeid i flere kanaler, som skal ses i sammenheng. Som et ledd i denne satsingen har Bjarne Røsjo vært engasjert som frilanser i en deltidsstilling som informasjonsleder. Dette har gitt informasjonsarbeidet et løft. Blant annet er antall nyhetssaker fordoblet sammenlignet med året før. Som en del av satsingen på mer helhetlig og målrettet arbeid med informasjon, begynte ØV høsten 2021 å sende ut et elektronisk nyhetsbrev med saker fra våre nettsider, informasjon om våre kommende arrangementer og saker som er på høring.

Flere av nyhetssakene våre er politisk viktige og avgjørende for våre gjennomslag. Som et godt eksempel kan vi nevne vårt intervju med Espen Barth Eide da han besøkte Østmarka i valgkampen. Intervjuet ble senere referert av Dagsavisen og i spørretimen på Stortinget da saken kom opp etter valget. Barth Eides uttalelse på toppen av Kjerringhøgda er ikke til å misforstå: – Vi har for lengst bestemt oss, både nasjonalt og i de tilstøtende kommunene, for at vi støtter etableringen av en nasjonalpark i Østmarka, sa han.

Foreningens viktigste sak, nasjonalparken, bød på det ene fremskrittet etter det andre i 2021. Det statlige utredningsarbeidet kom endelig i gang, og flere rapporter ble publisert av Statsforvalteren i løpet av året. Den viktigste av disse konstaterte at området oppfyller kriteriene for en nasjonalpark oppgitt i naturmangfoldloven, som et større naturområde med representative og til dels særegne økosystemer. Nasjonalparken vil dessuten kunne ha en spesiell verdi for friluftsliv, undervisning og forskning.

Kulturminner i nasjonalparken har av flere grunner vært viktige for ØV. Da vi fikk en forespørsel fra kulturminnemyndighetene om å bidra med kunnskap leverte vi, sammen med flere eksterne ressurspersoner, en 60-siders rapport som ble et viktig kunnskapsgrunnlag for myndighetenes videre arbeid.

Vi har hele tiden måttet arbeide politisk og strategisk med nasjonalpark-saken. I 2021 tok vi imot både en sittende og en kommende statsråd, som ble satt grundig inn i arbeidet via en befaring til toppen av branntårnet på Kjerringhøgda. Stortingsvalget ga oss en regjering med statsråder fra Ap og Sp, og det ble raskt sådd tvil om regjeringens standpunkt. Det skjedde til

tross for at klima- og miljøministeren hadde vært krystallklar i sin støtte til nasjonalparken før valget. Vi valgte derfor å bruke høstmøtet til å diskutere og belyse nasjonalparkens framtid.

Denne gangen kom det hele fire stortingsrepresentanter: Ola Elvestuen (V), Lan Marie Nguyen Berg (MDG), Lars Haltbrekken (SV) og Frode Jacobsen (Ap). Alle fire uttrykte sterk støtte til planene om nasjonalpark i Østmarka. Den avklaringen, sammen med Statsforvalterens publisering av et forslag til vern, gjør at styret i ØV er styrket i troen på at nasjonalparken i Østmarka vil bli vedtatt – kanskje allerede i 2022. Vi øyner resultatet av ti års arbeid i det fjerne, og drømmen ser ut til å gå i oppfyllelse.

3 Nasjonalparken, verneområder og naturmangfold

3.1 Nasjonalpark i Østmarka

Etter at ØV i desember 2020 leverte en omfattende foreløpig høringsuttalelse, har 2021 vært året da nasjonalparksaken ble grundig gjennomarbeidet hos Statsforvalteren. Som grunnlag for sin vurdering fikk Statsforvalteren på bordet viktige rapporter fra eksterne fagmiljøer. I februar 2021 kom en klar konklusjon fra Norsk institutt for naturforskning (NINA), som hadde vunnet oppdraget om å vurdere områdets egnethet. NINA konstaterte at området oppfyller kriteriene for en nasjonalpark oppgitt i naturmangfoldloven, som et større naturområde med representative og til dels særegne økosystemer. Nasjonalparken vil dessuten kunne ha en spesiell verdi for friluftsliv, undervisning og forskning.

Fagrapporten om kulturminner og kulturmiljø kom i august 2021 og var utarbeidet av Byantikvaren i Oslo og Viken fylkeskommune. Også fra det holdet var konklusjonen positiv for nasjonalparken:

«Vi vurderer at opprettelse av nasjonalpark i Østmarka vil bidra til å sikre kulturminnene i området og derfor vil være positivt. Blant annet kan moderne skogsdrift medføre en betydelig risiko for skade på kulturminner og kulturmiljøer i marka. Opprettelsen av en nasjonalpark vil også være en god anledning til å formidle kulturminneverdiene til et større publikum, eksempelvis gjennom informasjonsentre, tilrettelagte løyper, skilting eller via en digital formidlingsplattform».

I september kom en fagrapport med en overordnet samfunnsøkonomisk vurdering av å etablere nasjonalpark i deler av Østmarka. Den ble levert av Menon Economics og NINA. Konklusjonen lød som følger:

«Det er altså betydelig usikkerhet i anslagene på dette stadiet hvor så mye ikke er avgjort om verneområde, verneformer, vernebestemmelser osv., i tillegg til at det er mangel på data bl.a. om friluftsliv i området per i dag, og hvordan det blir påvirket. De anslagene vi har gjort, indikerer imidlertid at et vern som nasjonalpark av deler av Østmarka vil ha betydelige positive samfunnsmessige virkninger, særlig for bevaring av naturmangfold og for friluftslivsbruk. Det vil også påløpe en del kostnader, særlig for skogbruket og for det offentlige i form av kostnader til verneprosess, forvaltning av områdene og mulig naturrestaurering. Prissatt samfunnsøkonomisk nytte synes å overstige prissatte kostnader med god margin, og det er overveiende positive ikke-prissatte virkninger.»

Med disse støtteerklæringene i ryggen arbeidet Statsforvalteren fram et forslag til vern, med alternative løsninger. Forslaget ble offentliggjort 17. desember 2021 og var da oversendt til Miljødirektoratet. Saksgangen videre er at direktoratet og Klima- og miljødepartementet skal

vurdere hvorvidt ett eller flere alternative forslag skal sendes på høring i 2022. Endelig vedtak om nasjonalpark kan tidligst gjøres på slutten av 2022.

Statsforvalteren la fram fire alternativer til utformingen av en nasjonalpark i Østmarka. Det anbefalte forslaget er en tredelt nasjonalpark hvor det største området ligger øst for kraftledningen som går fra nord til sør gjennom Østmarka, mens to mindre områder ligger vest og nord for store kraftledninger. De tre andre alternativene dekker mindre områder og legger større vekt på fravær av tekniske inngrep, i tillegg til at de skisserer ulike løsninger for naturreservatet og områder med en del hytter. Statsforvalteren foreslår også at områder vest og nord for nasjonalparken blir vernet som friluftslivsområder etter paragraf 11 i markaloven. Statsforvalteren understreker at det er tatt sterke hensyn til brukerinteressene som er knyttet til idrett, trening, konkurranser og større arrangementer med videre. Disse hensynene blir ivare tatt ved at større, sammenhengende områder i ytterkanten av Østmarka og rundt de store utfartsstedene unntas fra nytt vern, og ved at det gjøres tilpasninger i verneforskriften. Styret i ØV syntes at Statsforvalteren hadde gjort en grundig jobb og likte det prioriterte forslaget.

I løpet av 2021 har både en sittende og en kommende klima- og miljøstatsråd befart det foreslåtte nasjonalparkområdet, under guiding av ØV. Sveinung Rotevatn (V) var på rundreise i flere av Norges nasjonalparker i sommer, og 11. juli var turen kommet til Østmarka. «Utsikten fra branntårnet på Kjerringhøgda var spektakulær og ga meg et godt inntrykk av verdien vi snakker om å verne. Det er veldig mange gode argumenter for at det er viktig med en nasjonalparkstatus her i Østmarka», konkluderte han. I august fikk Espen Barth Eide (Ap), som ble ny klima- og miljøminister etter stortingsvalget, en tilsvarende guiding.

Regjeringsskiftet høsten 2021 endte i en koalisjon mellom Ap og Sp, etter at SV trakk seg fra forhandlingene. Den nye regjeringens Hurdalserklæring, som er fundamentet for regjeringens politikk, bruker ikke ordene «nasjonalpark» eller «verneområde» en eneste gang. ØV valgte derfor å bruke sitt høstmøte (16. november) til å diskutere og belyse nasjonalparkens framtid, og denne gangen kom det hele fire stortingsrepresentanter til møtelokalet på Skullerudstua: Ola Elvestuen (V), Lan Marie Nguyen Berg (MDG), Lars Haltbrekken (SV) og Frode Jacobsen (Ap). De tre første sitter i Energi- og miljøkomiteen på Stortinget, mens Jacobsen er medlem av Finanskomiteen. Alle fire uttrykte sterk støtte til planene om nasjonalpark i Østmarka. Frode Jacobsen, som også leder Oslo Ap, spådde at klima- og miljøminister Espen Barth Eide snart ville komme til et nytt ØV-møte og ta salen med storm når saken er vel i havn. Mathilde Tybring-Gjedde (H) er medlem av Stortingets energi- og miljøkomite og var invitert til møtet. Hun hadde ikke anledning til å komme, men også hun er varm tilhenger av nasjonalparken. Jokeren i saken er Senterpartiet.

3.2 Styggvassdalen naturreservat - snart vernet?

Losby Bruk har tilbudt frivillig vern av områdene som kalles Styggevan/Linfjell vest og Andersen østskråning samt området mellom dem, og navnet blir i så fall Styggvassdalen naturreservat. Begge områdene er verdifulle rester av gammelskog, og i det foreslåtte verneområdet er det en rekke rødlistede arter. Området skårer høyt på flere mangler i skogvernet og har nasjonal verdi. Da Statsforvalteren ønsket synspunkter uttalte ØV at vi støttet verneforslaget og mener det er riktig – som foreslått – å inkludere noen partier med yngre skog mellom de to områdene. Vi anbefalte at nærliggende arealer – enten nå eller etter at vernet er vedtatt – kunne legges til for å oppnå et større reservat med mer egnet form. Nordøst for det foreslåtte området og over til Ramstadslottet naturreservat er det skog som begynner å nå en ganske høy alder, noe som taler for at forvaltningen bør undersøke muligheten for ytterligere frivillig vern med berørte grunneiere.

Det er ingen merka stier eller løyper i det foreslåtte verneområdet. Landskapet samt verneverdig og spennende skog og et uberørt preg gjør at området har natur- og opplevelseskvaliteter. ØV mente at forskriftene burde ta hensyn til dette og sikre området mot slitasje, slik at disse verdiene opprettholdes. Vernet er forventet å vedtas i 2022.

3.3 Artsmangfold i Østmarka

I 2021 fikk vi to nye rapporter som forteller om stort arts mangfold i Østmarka.

I månedsskiftet januar/februar la Sabima fram en rapport som viste en overraskende rik moseflora i Østmarka. Fram til 2017 var det bare registrert 127 arter (taksoner) av mose i Enebakk, og de fleste var påvist utenfor selve Østmarka. Men da Dag Hovind og samarbeidende mose-eksperter avsluttet kartleggingen, var det registrert hele 319 arter i det området som er aktuelt som nasjonalpark.

Kartleggingen av blomsterfluer, som begynte i 2020, førte til at det nå er påvist 75 arter av disse raske og fargerike insektene i Østmarka. En av de påviste artene heter mørk messingblomsterflue – latinsk navn: *Callicera aurata* – og er en sjelden og rødlistet art med bare noen få funnsteder i Norge.

3.4 Ulven i Østmarka

ØV forholder seg til at Østmarka er en del av ulvesonen, og organisasjonen har plass til både ulvetilhengere og -motstandere. Organisasjonens rolle er å spre saklig informasjon, slik at interesserte kan ta standpunkt på et kunnskapsbasert grunnlag.

NINA og Rovdata regner i sin årlige oversikt ikke Østmarka-reviret som aktivt. I 2021 er det observert én ulvetispe i Østmarka, hvor hun har holdt til siden 2015. Hun gikk sammen med en datter forrige vinter, men mest sannsynlig trakk datteren ut av Østmarka i våren 2021. Tispa er den ulven med flest registreringer på «Ulvetelleren» i Rovbase, hvor alle kan gå inn og se hvor det er funnet DNA etter henne.

3.5 Stor pågang i marka og i verneområdene

Nedstengningen under koronapandemien har gitt stor pågang av nye turfolk i Østmarka. Dette er svært positivt og viser til fulle hvor viktig Marka er i et folkehelseperspektiv. Spesielt hyggelig er det at nye generasjoner av barn og unge oppsøker naturopplevelsene Østmarka byr på. Ofte med telt og sovepose i sekken, på jakt etter villmarksopplevelser. Men mange nye og til dels uerfarne turfolk byr imidlertid også på en del utfordringer, blant annet knyttet til manglende kunnskap om allemannsrettens grenser, plikten til skånsom ferdsel og generell "markakultur". Tilgrising rundt leirplasser og manglende søppelrydding har vært gjengangere i klager vi mottar.

Det regionale landbrukskontoret (RKL) for Lørenskog, Oslo og Rælingen ropte varsko etter å ha utarbeidet en rapport som viste økt forekomst av både uvettig bålbrenning, hogging av trær og generelt dårlig ferdselskultur. Det ble rapportert om turfolk med båndsager festet på sekkene sine, om store, friske trær som var felt og brukt til bålfyring, om leirplasser og gapahuker bygd med felte trær, og «blinking» av trestammer for å markere stier. Mange er nok ikke fullt ut klar over at allemannsretten innebærer at de bruker områder som eies av andre.

Landbrukskontoret advarte også om at det hadde forekommet ulovlig hogst i reservatene.

Enkelte av sakene om hogst i reservatene skapte sorg og sinne hos mange av dem som har kjærlighet for disse områdene, fordi vegetasjon med stor symbolverdi gikk tapt.

ØV konstaterer at det er et meget stort informasjonsbehov om både rettigheter og plikter etter friluftslvsloven, og om ferdselsbestemmelser i verneområdene våre. Vi har flere ganger etterlyst informasjonsskilt og generelt bedre informasjon om hva som er lov og ikke lov i naturreservatene, verneområdene etter markaloven, og i Marka for øvrig. God markakultur kommer ikke av seg selv. Det er ikke lenger automatikk i at kunnskap om rettigheter og plikter i marka overføres fra en generasjon til neste ved praktisk bruk. Det haster derfor med at de ansvarlige myndighetene – kommunene og Statsforvalteren – intensiverer sitt informasjons- og oppsynsarbeid. Det er i alle markabrukeres interesse at både uorganisert friluftsliv og idrett praktiseres på en måte som gjør at opplevelseskvalitetene i marka ikke forringes. Kunnskap er etter vår mening nøkkelen til god markakultur. Ettersom Østmarka grenser til flere kommuner som har gjort seg sammenfallende erfaringer, kunne det kanskje være lov å håpe på et interkommunalt samarbeid.

4 Skogbruk

Foreningens arbeid med skogbrukssaker har i stor grad dreid seg om klager på landbruksmyndighetenes godkjenning av hogster. Felles for disse sakene er – foruten at klagen ikke ble tatt til følge – at de etter vårt syn viser at Landbrukskontoret for Lørenskog, Oslo og Rælingen samt Statsforvalteren i Oslo og Viken legger ensidig vekt på skogeierens interesser. I en av sakene opplevde vi dessuten at hogsten startet før klagen var ferdigbehandlet, noe som betyr at klagemuligheten ikke er reell.

I februar 2021 forelå det en rapport om status for kartleggingen av naturtyper i Akershus-kommunene, utarbeidet av BioFokus på oppdrag fra Viken fylkeskommune. Konklusjonen for de fire Østmarka-kommunene Enebakk, Lørenskog, Nordre Follo og Rælingen er at de fleste områder og naturtyper er godt kartlagt, men i Lørenskog er det behov for en revidering av kommunens samlede skogkartlegging. I Enebakk er skogområdene øst for Børtervannene og til dels også mellom Børtervannene og Ytre Enebakk lite kartlagt, og bør kartlegges. Det burde være en selvfølge at Landbrukskontoret legger dette til grunn når de behandler hogstmeldinger. Dessverre er det vårt inntrykk at det ikke skjer.

4.1 Hogst i Oslo

Før jul i 2021 mottok ØV planer for hogst og veier i Oslo kommunes skoger, men ingen av disse berørte Østmarka. Årsaken er verneprosessen i Østmarka med sikte på å etablere nasjonalpark.

Verneprosessen har derimot ikke påvirket virksomheten i den privateide skogen i Oslo. I begynnelsen av mars ble ØV kjent med at Landbrukskontoret hadde godkjent en søknad om å hogge 30 dekar med 95 år gammel opplevelsesrik naturskog ved Ulvenseter, som ligger i det populære turområdet mellom Haukåsen og Lauvtjern. I tillegg til at dette er et meget viktig friluftslivsområde, er eiendommen omkranset av verneverdig skog som eies av Oslo kommune, og som er under vurdering for vern etter naturmangfoldloven samt markaloven. I vest grenser skogen til Hauktjern-området, som allerede er vernet av hensyn til friluftslivet.

Styret sendte raskt en klage på vedtaket til Statsforvalteren og ba om at det ble omgjort. I klagen påpekte vi de store negative konsekvensene hogsten ville få for friluftslivet. Dessuten påpekte vi at området etter vår oppfatning var mangelfullt kartlagt med tanke på biologiske

verdier og at kravene i naturmangfoldloven derfor ikke var oppfylt. I den forbindelse viste vi til at NINA har vurdert naboeiendommen slik at den «oppfyller kriteriene for en nasjonalpark oppgitt i naturmangfoldloven, som et større naturområde med representative og til dels særegne økosystemer». På bakgrunn av klagen vedtok Landbrukskontoret at hogsten ikke skulle igangsettes før klagesaken var behandlet ferdig.

Før skogeier søkte om hogsten var han kontaktet av Statsforvalteren og Viken Skog SA for å drøfte frivillig vern av den aktuelle eiendommen, som er på totalt 48 dekar. Det var han ikke interessert i, til tross for at det ville gitt mer penger enn å hogge skogen.

I begynnelsen av juli vedtok Statsforvalteren at vår klage ikke skulle tas til følge. I svarbrevet fra Statsforvalteren står det blant annet følgende avslutningsvis:

«Statsforvalteren sin helhetlige vurdering er at hogst etter de føringer angitt i kommunens vedtak ikke medfører vesentlige ulemper for friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner eller vannforsyning og derfor er i tråd med markaforskriftens intensjon.»

Dette er, etter styrets mening, akkurat like virkelighetsfjernt som Landbrukskontorets vurdering av hogsten. Hogsten ble gjennomført i juli og ØV fikk mange og sterke reaksjoner fra turgåere. Det nyhogde området er senere lagt ut for salg.

4.2 Hogst og veilbygging i Lørenskog

Ingen klager på hogst i Vålerlia

I februar og mars godkjente Landbrukskontoret hogst i til sammen 12 bestander i området mellom skytebanen ved Lennemyr og Dalbakk. Skogen her tilhører flere forskjellige grunneiere, og de aktuelle bestandene bestod hovedsakelig av gran, 38-95 år gammel, og var delvis tilplantet. Hogstflatene skulle være på mellom ett og ti dekar. På bakgrunn av disse opplysningene mente vi det ikke var grunn til å reagere på vedtaket. ØV har heller ikke mottatt klager på hogsten fra brukerne av dette området.

Stygg hogst i Veslevannsdalen

Derimot har vi fått sterke reaksjoner på en omfattende hogst som Losby Bruk gjennomførte i februar i Veslevannsdalen, på grensen til det foreslåtte verneområdet i Styggvannsdalen. Totalt 50 dekar (tilsvarende arealet av sju fotballbaner), fordelt på to flater på henholdsvis 20 og 30 dekar, ble snauhogd. Mellom flatene var det satt igjen en smal skjerm med trær. Under en befarings i begynnelsen av mars registrerte vi at området så ut som en slagmark. Det var etterlatt mye grovt virke, inkludert store bjørketrær som lå på bakken, og bekken i bunnen av dalen var fylt med kvistavfall. Dessuten var løypetraseen og blåmerket sti sørover mot Puttås kavlet og brukt som driftsvei. Til kavlingen var det brukt en stor forekomst av gråor som stod langs traseen.

Selv om hogsten formelt sett muligens ikke var i strid med Marka-forskriften, mener vi utførelsen er svært kritikkverdigg. Dessuten reagerer vi på at det er gjennomført en så omfattende flatehogst nær et foreslått verneområde; den største flaten tangerer faktisk østgrensen for verneområdet. Her hadde det vært naturlig med plukkhogst og/eller småflater.

Planlagt hogst av 117 år gammel naturskog

For vinteren 2021/22 har Losby Bruk planlagt omfattende hogst i området fra Rundmyr på østsiden av Drettvann og sørøstover til enden av Røyrvannsvæien. I begynnelsen av november godkjente Landbrukskontoret hogst i åtte bestander i dette området. Alderen på skogen er 43-80 år, og hogstflatene blir på 3 til 28 dekar. Og så, mens dette skrives, blir vi informert om at Landbrukskontoret i slutten av desember godkjente hogst i ytterligere tre

bestander i dette området. I det ene bestandet står det skog som er 117 år gammel, og der skal det hogges 20 dekar. Sett på bakgrunn av det som står om Lørenskog i rapporten fra BioFokus om status for kartleggingen av naturtyper, gir dette grunn til stor bekymring.

Hogst av kulturpåvirket skog ved Rundmyr

ØVs styre har dessverre ikke kapasitet til å befare alle hogster som godkjennes av Landbrukskontoret. Blant dem som er nevnt i avsnittet over, har vi (hittil) befart en på 28 dekar ved Rundmyr. Bestandet bar tydelig preg av å være sterkt kulturpåvirket, tilsynelatende uten store biologiske verdier. I vår tilbakemelding til Landbrukskontoret og Losby Bruk ba vi om at det ble tatt hensyn til kantsoner og bevaringsverdige trær. Dessuten påpekte vi at bestandet ligger i et område preget av flere store, nyere hogstflater med lite gjenvekst. Men stedvis er det gode vilkår for naturlig foryngelse. Ved å gjennomføre en ny tynning som slipper til noe mere lys, vil det bli gode forhold for naturlig foryngelse slik at det etter hvert blir en flersjiktet skog. Med fortsatt flatehogst vil området mellom den sørøstre enden av Drettvann og Mønekollen derimot fremstå som en eneste stor hogstflate om noen år.

Ombygging av tømmerbilvei

For å lette fremkommeligheten for tømmerbiler, søkte Losby Bruk i januar om tillatelse til en mindre ombygging av tømmerbilveien og snuplassen ved demningen i Halsjøen. Fra Landbrukskontoret fikk ØV søknaden til uttalelse, og vi foretok derfor en befaring i området. I vårt høringssvar motsatte vi oss ikke endringene, men påpekte at den nye traseen måtte anlegges på en mest mulig skånsom måte og ikke berøre den blåmerkede stien. Dessuten at det burde etableres en vegetasjonssone mot vannet og legges til rette for gjenvekst i den gamle traseen.

4.3 Hogst og veilbygging i Rælingen

Dessverre er arbeidet med å fjerne den opplevelsrike naturskogen og rasere turområder i Rælingen videreført i 2021 – fortsatt med Landbrukskontorets og Statsforvalterens velsignelse. Dette til tross for de sterke reaksjonene på hogsten ved Fjerdingsbyhøgda høsten 2020, som ble omtalt i årsberetningen for 2020.

Hogstflate på 90 dekar

Den første saken i Rælingen i 2021 gjaldt en hogst som ble gjennomført høsten 2020, på to tilgrensende bestander på henholdsvis 58 og 30 dekar. Av det største bestandet, som bestod av 130 år gammel granskog, ligger 23 dekar innenfor markagrensa. Foreningen mente at Marka-forskriftens begrensning på flatestørrelse gjelder for alt skogareal i Oslomarka, også det som ligger utenfor markagrensa. At det kun var satt igjen en smal «gardin» langs en mindre bekk mellom bestandene, gjorde ikke saken bedre. Følgelig var arealbegrensningen her kraftig overskredet, og ØV klagde saken inn til Landbrukskontoret i begynnelsen av januar.

Landbrukskontoret var ikke enig i vår tolkning av Marka-forskriftens virkeområde; ifølge dem er det gitt ved markagrensa. Areal utenfor den omfattes ikke av forskriften. Videre hevdet de at avstanden mellom bestandene var «i realiteten større enn 20-30 meter» og at arealet «er tilstrekkelig slik at landskapskvalitetene blir ivaretatt». Landbrukskontoret opprettholdt derfor sitt vedtak, og saken gikk videre til Statsforvalteren. De sluttet seg til Landbrukskontorets vurdering og vedtok å ikke ta klagen til følge.

Vandalisme ved Svarttjernet

ØV fikk 22. mars tilsendt Landbrukskontorets vedtak om å tillate hogst i et område sør og nordvest for Svarttjernet og over mot Hektnerhøgåsen og sør for Trestilen. Hogsten var fordelt på fire flater barblandingsskog med et samlet areal på 104 dekar, og det var en 100 år gammel

naturskog som skulle avvirkes. Det var flere forhold ved denne hogsten som ØV reagerte på, og 11. april (dagen før klagefristen) klaget derfor foreningen på Landbrukskontorets vedtak om å godkjenne hogsten.

Ifølge skogeierens søknad og Landbrukskontorets vedtak fantes det ikke truede arter i området. Men da ØV og en biolog fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) gjennomførte en befarings tur i april, tok det ikke lang tid før vi fant et velutviklet eksemplar av dynekjuka, som er en sterkt truet art. Dette underbygger vurderingen av skogen i Rælingen i rapporten fra BioFokus, hvor konklusjonen er at «Det er behov for revidering av Rælingen kommunes samlede skogkartlegging». ØV påpekte derfor i klagen at området er for dårlig kartlagt med tanke på biologiske verdier, slik at kravene i naturmangfoldlovens kapittel II ikke er oppfylt.

Videre kritiserte vi at hogsttillatelsen ikke tok nok hensyn til friluftsliv og naturopplevelser. Fra de nærliggende boligfeltene går det både umerkede og blåmerkede stier gjennom hogstområdet, og de forgrener seg i flere retninger til viktige turmål for lokalbefolkningen. Sammen med tap av naturskog ville ødeleggelse av stiene være til stor skade for friluftslivet, noe som helt klart er i strid med Marka-forskriftens formål om å bevare og videreutvikle slike områders kvaliteter for friluftslivet. ØV mente også at hogsten var dårlig planlagt i et svært krevende terreng med både fuktige områder, myrer og bratte lier, og vi fryktet derfor omfattende terrengskader.

Før vi rakk å sende klagen fikk vi beskjed om at hogsten hadde startet allerede 9. april, det vil si før klagefristen var passert. I klagen ba vi derfor også om at hogsten skulle stanses umiddelbart og frem til klagen var ferdigbehandlet. Landbrukskontoret så imidlertid ingen grunn til å gjøre det. Sammen med NOA påklaget vi den beslutningen til Statsforvalteren.

Som ventet omgjorde ikke Landbrukskontoret sitt vedtak om å tillate hogsten, og klagen gikk derfor videre til Statsforvalteren. Den 25. juni forelå Statsforvalterens vedtak både for hogsttillatelsen og kravet om midlertidig stans i hogsten: Klagen tas ikke til følge. I mellomtiden var den bevaringsverdige skogen rasert. Og frykten for omfattende terrengskader var berettiget: Da hogsten begynte i april, tok det ikke lang tid før flere turstier ble forvandlet til uframkommelige gjørmepøler. Hogsten vakte sterke reaksjoner blant brukerne av dette området, og til og med Landbruksutvalget i Rælingen kritiserte den! I begynnelsen av august ble det gjennomført en befarings tur der ordføreren og representanter for Midtre Rælingen Vel, Rælingen friluftsråd og ØV deltok. De fleste av deltakerne syntes å være enige om at det er behov for en bedre dialog med Landbrukskontoret, som er for ensidig opptatt av skogbrukernes interesser, på bekostning av naturvernet og friluftslivet.

Mer hogst ved Svarttjernet?

Andre skogeiere i Rælingen var åpenbart blitt inspirert av den svært «vellykkete hogsten» omtalt over, for 9. juni fikk vi tilsendt Landbrukskontorets vedtak om å tillate flatehogst av til sammen 21 dekar med 117 år gammel naturskog på naboeiendommen. Allerede dagen etter varslet vi Landbrukskontoret om at vi ville klage på vedtaket, og vi ba samtidig om at hogsten ikke ble satt i gang før vår klage var behandlet.

Vi sendte en klage i slutten av juni, og argumentene mot å tillate hogst var i hovedsak de samme som i klagen omtalt over. Spesielt fant vi det underlig at Landbrukskontoret, i sin vurdering av biologisk mangfold, ikke hadde tatt inn over seg de opplysningene om biologisk mangfold i det aktuelle området som vi ga i den første klagen; vurderingene var tvert imot

identiske! Dessuten reagerte vi sterkt på at hogsten var planlagt gjennomført i pattedyrs og fuglers viktigste yngletid, og på en tid av året da de viktige turstiene er mye i bruk. Vi ba derfor om at det ved ny gjennomgang ble stilt krav til vinterhogst dersom hogsten ble tillatt.

En glipp i forbindelse med ansettelse av ny skogbrukssjef førte til at klagen ikke ble behandlet før i januar 2022. Ikke uventet konkluderte Landbrukskontoret med å avslå klagen. Men den ble gitt oppsettende virkning, siden hogsten ennå ikke var gjennomført. Saken ble deretter oversendt Statsforvalteren for endelig behandling og vedtak.

4.4 Hogst og veilbygging i Enebakk

Ferdigbefaring veianlegg Bjerke bruk

ØV ser med bekymring på at Marka i økende grad brukes til å deponere ulike avfallsmasser. På Bjerke Bruk i Enebakk ble det over to år gjennomført en oppgradering av skogsveinettet med knuste betongmasser som bærelag. Dette ble seinere dekket med alminnelig grus på toppen. Innhold av skadelige stoffer og annet avfall kan følge med. Vår plan om en befarings sommeren 2021 lot seg dessverre ikke gjennomføre, men vi følger opp saken i 2022.

Enebakk kommune anmelder hogst i Børter-skogen

Flere turgåere klagde til ØV etter en omfattende hogst i den nordøstre delen av Børter-skogen i Enebakk, vest for Fudalen og Bikkjetjern-Helletjerna. Hogstene var blitt gjennomført i flere omganger, men hovedsakelig i 2018.

ØV befarte området grundig og sørget for å skaffe oversiktsbilder. Basert på dette fant vi at det var gjennomført flatehogster som stedvis var mye større enn 30 dekar, som er den maksimale størrelsen per hogstflate som er tillatt i Østmarka. Det står igjen kun spredte grupper av trær på koller og rundt myrer, og i tillegg mange enkelttrær. Dessuten har både Marka-forskriften og Forskrift om bærekraftig skogbruk klare krav til kantsoner mellom hogstflater og mot vann og vassdrag. ØV mente også at hogsten trolig var i strid med disse kravene.

Skogeieren hadde heller ikke oppfylt Marka-forskriftens krav til foryngelse og til å rydde stier for kvist og hogstavfall. ØV fikk opplyst at den blåmerkede stien gjennom hogstfeltene delvis forsvant på grunn av hogsten, men den ble senere ryddet av frivillige fra DNT og Flyktningeruta.

I februar ba ØV derfor Enebakk kommune vurdere om disse hogstene var gjennomført i henhold til gjeldende forskrifter og den norske PEFC-skogstandard. Kommunens vurdering forelå i slutten av september, og konklusjonen var at skogeieren hadde brutt gjeldende lover og forskrifter på flere punkter. Kommunen besluttet derfor å politianmelde hogsten etter Skogbrukslovens paragraf 22. Denne paragrafen sier at skogeiere som «forsettlig eller aktaust» bryter med gjeldende bestemmelser kan straffes med bøter eller fengsel i inntil ett år.

Grunnlaget for anmeldelsen var størrelsen på tre av hogstflatene: henholdsvis 40, 42 og 61 dekar. Selv om det på to av dem er satt igjen enkelttrær og smale kantsoner og trestriper, er det etter kommunens syn ikke nok til at de kan oppfattes som flere mindre hogstflater. Kommunen var også enig i at kantsonen var for smal mellom hogstflaten på vestsiden av Bikkjetjern og vannet. Dette bruddet på forskrifter og skogstandard er imidlertid ikke tatt med i anmeldelsen. Det er heller ikke punktene om foryngelse og rydding av stier.

Da gjenstår det å se om politiet deler kommunens og ØVs syn på hogsten.

4.5 Ny Marka-forskrift vedtatt

Midtsommers 2017 kom – omsider – et forslag fra Landbruks- og matdepartementet om en ny markaforskrift, som regulerer skogbruket i Oslomarka. Den skulle erstatte den første Marka-forskriften, som trådte i kraft i 1993. Forslaget ble en stor skuffelse. I stedet for å skjerpe hensynet til naturverdier og friluftsliv som en følge av Markaloven, ble det motsatte foreslått. ØV utarbeidet en grundig høringsuttalelse, hvor vi argumenterte mot en rekke av endringene som var foreslått. Heldigvis gikk en samlet flokk av Marka-organisasjoner og nasjonale naturvernorganisasjoner mot forslaget til ny forskrift. Dermed drøydde det helt til september 2021 før regjeringen Solberg vedtok en ny markaforskrift, som trådte i kraft 1. januar 2022.

Forskriften gjelder nå kun for området som ligger innenfor markagrensa. For Østmarka betyr det at områder i Ytre Enebakk er tatt ut. Søknadsplikt for hogst er opprettholdt, men det er ikke lenger krav om at søknaden må sendes inn minst tre uker før hogsten skal starte. Det innebærer at ØV og andre organisasjoner ikke lenger er sikret et minimum av tid før hogsten starter, til å komme med innsigelser mot hogstplaner eller klage på landbrukskontorenes vedtak. Satt på spissen betyr dette at en hogstmelding kan bli godkjent dagen etter at den er sendt inn, og hogsten kan da begynne. Selv om forskriften gir ØV og andre organisasjoner adgang til å klage på vedtak, er denne adgangen i realiteten verdiløs.

Men det er heldigvis *noen* lyspunkter i den nye forskriften. Et nytt og viktig punkt er at landbrukskontorene, når de skal vurdere skadevirkningene av hogsten og om de skal gi pålegg eller nekte hogst, skal «bygge på ei samla vurdering der det mellom anna skal leggjast vekt på storleiken på arealet, tida det vil ta å reparere skaden og kor viktig området er for friluftslivet». En annen forbedring er at hogstflatene heretter «skal ikkje vere større enn» grensene gitt i forskriften. For Østmarka er det 30 dekar. I den gamle forskriften het det «bør flatestørrelsen ikke overstige» grensene – som dessverre ikke er endret. For øvrig er det satt inn en ny paragraf om straff og tvangsmulkt. Vesentlige brudd på forskriften kan nå bli straffet med bøter eller fengsel i inntil ett år. Det gjenstår å se om paragrafen noen gang vil bli brukt.

Samtidig som den nye Marka-forskriften ble vedtatt, ble også forskriften om planlegging og godkjenning av landbruksveier endret – slik at Statsforvalteren i Oslo og Viken er klageorgan for alle saker innenfor markagrensa.

5 Plansaker

Vi sendte uttalelser til i alt 21 plansaker i 2021. I uttalelsene benytter vi anledningen til å understreke at Østmarka er uvurderlig i et folkehelseperspektiv, og vi forsvarer naturmangfoldet, markagrensa og det enkle friluftslivet. Mange av disse sakene kan være svært arbeidskrevende, og det er derfor gledelig å se at våre synspunkter ofte fører til endringer i kommunenes planarbeid.

ØV mottar hvert år mange bekymringsmeldinger fra markabrukere. De fleste meldingene gjelder den delen av Østmarka som forvaltes/eies av Oslo kommune. De kan dreie seg om alt fra spredning av fremmede arter, hogst, spørsmål om restaurering av myrer, mistenkelig aktivitet, klager etter gjennomføring av sykkelritt, trær som har falt over veier eller ledninger, ulovlig bygging av stier og terrengsykkeltraseer, med mer. Alle henvendelser sendes videre til Bymiljøetatens seksjon for Østmarka (BYM), uten at klagerens identitet avsløres.

Vi får som regel raske og gode svar, som vi formidler tilbake til den aktuelle markabrukeren. Kommunen følger også opp når det er snakk om ulovligheter eller behov for å gripe inn av

andre årsaker. Vi har også begynt å få henvendelser fra medlemmer og andre brukere i de andre kommunene, og disse blir behandlet på tilsvarende måte.

5.1 Plansaker i Oslo

ØV sendte uttalelser til åtte plansaker i Oslo.

Forslag til planprogram for kommuneplanens arealdel

Oslo kommune sendte planprogram for kommuneplanens arealdel på høring med frist for innspill i februar. Planprogrammet beskriver formålet med revisjonen, føringer for arbeidet, temaer som blir behandlet, og hvordan prosessen blir organisert. Til planprogrammet uttalte vi følgende:

Aktivitetssonene skal fjernes

ØV uttrykte glede over at aktivitetssonene endelig skal fjernes fra arealdelen, seks år etter at byrådspartiene gikk til valg på et løfte om å fjerne dem. ØV er imidlertid urolig for føringene under omtalen. I omtalen heter det at skånsom "tilrettelegging for rekreasjon i Markas randsone er imidlertid viktig for folkehelse og rekreasjon". ØV er usikre på hva som menes med "tilrettelegging for rekreasjon". Vi er urolige for at det på nytt legges opp til å utrede "hva slags type tilrettelegging det kan legges opp til innenfor markalovens rammer" og at det skal "vurderes geografisk omfang og føringer for slik tilrettelegging". Det er svært uheldig hvis dette betyr å legge opp til ytterligere inngrep i Østmarkas randsone, gitt områdets betydning for særlig det egenorganiserte friluftslivet.

Vi viste til at flertallet i bystyret under behandling av «Behovsplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet» i desember 2020 vedtok en merknad om at organisert idrett som innebærer høy slitasje bør utøves utenfor marka. Merknaden er mer utførlig omtalt i årsberetningens avsnitt om sykkelritt ved Skullerudstua. Vi minnet også om følgende føring for tilrettelegging i Marka, som dagens byråd har vedtatt: «Ved planlegging og rehabilitering av ferdselstraséer, herunder vurdering av plassering i terrenget, bredde og dekke, skal hensynet til det uorganiserte friluftslivet, vern av naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst.»

Innfallsporter

ØV mener at Østmarka i all hovedsak allerede er godt tilrettelagt for byens befolkning. ØV har støttet arbeidet med innfallsporter som dekker behovet for teknisk tilrettelegging med toaletter, ved badestrender og bålplasser ved de store utfartsområdene. Det er viktig at disse blir avgrenset i omfang og at resten av områdene i nærskogen blir områder for naturopplevelse og biologisk mangfold. ØV har også støttet tilrettelegginger som kommer brede brukergrupper til gode. Vi har foreslått Grønlihytta som markastue for Groruddalen, med tilrettelegging av stien til hytta. Vi har stått i spissen for utvikling av Sørli som besøksgård. Vi støtter også utviklingen av Enga husmannsplass ved Mariholtveien og mener at det trengs bedre tilrettelegging av mindre innfallsporter i Østmarka nord (Groruddalen). Vi har støttet varmt opp om den vedtatte reguleringsplanen for Grønmo. Etter planen skal Grønmo fyllplass omskapes til en nyskapende og åpen friluft- og miljøpark med læringsområder for gjenvinning og tilbud om rekreasjon og aktiviteter for de store gruppene som ikke deltar i organisert idrett.

Landbruk

Vi støttet at kommunen skal «utforske nye former for urbant landbruk» og «vurdere om

arealer til urbant landbruk skal følges opp i arealdelen, basert på handlingsplanen som er under utarbeidelse». Vi framhevet husmannsplassen Enga, hvor det nå utvikles andelslandbruk. ØV mente også at Grønmo egner seg meget godt til urbant jordbruk og ba om at det startes opp arbeid med parsellhager og lignende på Grønmo. Marka er det viktigste natur- og friluftslivsområde for byens og nabokommunenes innbyggere. Dette må også være en premiss for skogsdriften.

Byggefrie belter langs vassdrag

Vi støttet også byrådsplattformens mål «om å sikre byggefrie belter langs eksisterende elver». I arbeidet med arealdelen skal det vurderes å gi bestemmelser som sikrer vassdragene. ØV er opptatt av at folk skal kunne gå på tur fra Marka til fjorden langs vassdragene. ØV mener at det er svært viktig med byggefrie belter, både av hensyn til biologisk mangfold i og langs vassdragene, og av hensyn til naturopplevelsen og friluftslivet. Vi synes imidlertid at antall meter som angis her er alt for smalt, hovedregelen er 100 meter.

Naturverdier og biologisk mangfold i Marka

ØV var fornøyde med at kommunen vil «vurdere grep som sikrer viktige naturverdier og biologisk mangfold i Marka». I Østmarka blir noe av dette ivaretatt av arbeidet med nasjonalpark og annet vern. Det er imidlertid ikke sannsynlig at nærskogen, som tilsvarer de omstridte aktivitetssonene, blir omfattet av vernet. Som NINA har påpekt i rapport om naturverdier i Østmarka, er slitasje et problem i enkelte bynære områder. ØV uttrykte derfor bekymring for at naturen i enkelte områder slites i den grad at all eller mesteparten av vegetasjonen, vil bli ødelagt. Dette gjelder for eksempel områdene mellom Ulsrudvann og Nøklevann. På grunn av befolkningstettheten langs området, i tillegg til store utfartsparkeringer og ikke minst vannenes tiltrekning og mulighet for utfoldelse både sommer og vinter, er det dette området i Østmarka som er aller mest brukt til enkelt, uorganisert friluftsliv. Samtidig slites området ned av massiv organisert terrengsykkeltrening, som foregår både på merkede stier og utenfor sti i terrenget med skader på vegetasjonen til følge.

Selv om området generelt er preget av slitasje, finner vi fortsatt områder som er svært verdifulle for store befolkningsgruppers mulighet for naturopplevelsen, særlig for barn og eldre. Dette er nærskogen for bortimot 100 000 mennesker, og for ØV er det meget viktig at disse områdene blir forvaltet med tanke på å bevare et nærskogområde med verdifullt biologisk mangfold for framtidige generasjoner. Det er svært viktig at disse hensynene blir ivaretatt i planarbeidet.

Ny vannforsyning - Oslo stamnett

Sommeren 2020 fikk ØV varsel om oppstart av planarbeidet om «Ny vannforsyning Oslo stamnett» på høring. Saken berører Østmarka fordi Vann- og avløpsetaten (VAV) skal bygge en ny fjellhall vest for Lutvann. Fjellhallen skal fylles med vann og fungere som beredskapsbasseng. ØV leverte da en uttalelse med advarsler mot planene. ØV understreket stor forståelse for behovet for å redusere sårbarheten for drikkevannsforsyningen. Men vi stilte et stort spørsmål ved å planlegge et stort basseng i fjell i en av de største sprekkesonene i Østmarka. ØV minnet om at byggingen av Romeriksporten førte til at vannstanden i flere vann i Østmarka begynte å synke. Flere myrer og andre fuktområder ble drenert, og mange hus i Hellerud-området fikk alvorlige setningsskader. Hvis ikke tunnelen var blitt tettet med etterinjeksjon, ville også den unike innsjøen Lutvann blitt tømt.

Våren 2021 sendte kommunen detaljprosjektet på høring og inviterte oss til dialogmøte. I høringsuttalelsen formidlet vi at vi hadde hatt rapporten om grunnforhold til faglig utsekk hos

eksperter på området. ØV var derfor nå mer trygge på at det er gjort et grundig arbeid, og at anbefalingene er basert på erfaringer fra Romeriksporten og den utviklingen som er gjort innen tunnelsprengning og tetting. ØV var svært opptatt av at det settes krav om maks tillatt lekkasje av overflatevann inn i bassenget. Vårt viktigste innspill var at det i rammesøknad, anbudsdokumenter og kontrakter, samt prosjektledelse knyttet til sprengning av fjellbassenget blir satt opp underveisevaluering og at det settes kriterier for når sprengning må stoppes hvis lekkasjene blir for høye. Dette er en av anbefalingene fra Romeriksporten. Byggherren må også regelmessig kontrollere entreprenørens arbeid.

ØV uttalte videre at selv om det ikke er sårbar vegetasjon og lignende over selve høydebassenget, viser erfaringene fra Romeriksporten at det ved sprengning av tunnel og høydebasseng må gjennomføres systematisk fortetting. Vi savnet dessuten en grundig konsekvensutredning av utspredningen, samt drift av høydebassenget. ØV forutsatte at stier og løyper hverken blir berørt av prosjektet i Johan Castbergs vei eller av anleggsarbeid under bakken slik at naturen i området ikke blir forringet.

Prosjektets sluttdato og fristen fra Mattilsynet er 1. januar 2028. Stamnett-prosjektet er enormt og ØV tviler på at det er mulig å planlegge og gjennomføre prosjektet på den tiden som er til rådighet. ØV frykter at særlig anleggsarbeidet vil bli preget av tidspress, slik at prosjektet havner i samme klemme som Romeriksporten hvis det oppstår lekkasjer underveis. Presset mellom hensyn til framdrift og hensynet til naturen som påvirkes av lekkasjer kan føre til at naturen taper mot tid og budsjetter. Vi ba derfor om at VAV ser kritisk på framdriftsplanen og dens realisme.

Terrengsykkelrittet

ØV avga i januar en uttalelse til søknad om å arrangere Terrengsykkelrittet 2021. ØV mener generelt at det er svært uheldig at store deler av Østmarka benyttes til et arrangement som innebærer voldsom slitasje på naturen og stinettet. Randsonen til Østmarka er Oslos mest brukte friluftslivsområde og nærturterreng for Oslos tettest befolkede områder. Områdene rundt Østmarksetra P-plass, Haraløkka og Skullerud er østkantens store innfallsporter til Marka – og startpunkt for de aller fleste som søker seg til skogs for å drive uorganisert friluftsliv.

Nærområdene hvor Terrengsykkelrittet gjennomføres inneholder de fleste av Østmarkas badevann, og er særlig viktige for småbarnsfamiliene og eldre. ØV mener at sykling i høy fart innebærer risiko for andre. Vi mener det er galt å tillate aktivitet som andre brukergrupper opplever som en så stor risiko at de i praksis fortrenses fra sine nærområder og viktige turområder mens aktiviteten pågår. Det er ikke vanskelig å finne områder i nærheten av Oslo hvor brukerkonfliktene vil være langt mindre. I mindre befolkede områder vil også slitasjen på stier og nærturterreng være mindre problematisk, fordi naturen får anledning til å hvile og komme seg igjen etter et massivt besøk av harde brukere enn i sterkt befolkede områder. IF Frøy fikk tillatelse til å arrangere rittet. Det ble imidlertid flyttet fra mai til senere på sommeren, og ble på grunn av pandemien avholdt med færre deltakere enn tidligere år.

Bruken av Skullerud innfallsport til ritt

Skullerud som innfallsport til Marka og "Rustad IL skistadion"

Skullerud-området inneholder både et idrettsanlegg og en av de aller viktigste innfallsportene til Østmarka, med nærhet til T-bane og store parkeringsplasser, og i randsonen til et tett befolket pressområde. Området er utfartssted og samlingspunkt for store deler av det uorganiserte friluftslivet, i tillegg til at sletta med tilhørende løypetraseer er regulert til

idrettsformål og base for tradisjonsrike Rustad skiklubb.

Området tjener altså flere viktige funksjoner som alle skal ivaretas. Dette var viktige premisser da reguleringsplanen for området ble stadfestet etter en lang og grundig prosess i 2016. Reguleringsplanen la til rette for utvidelse av eksisterende løypenett, nytt arenahus, bygg for tekniske anlegg, garasje for løypemaskin, tilbygg til Skullerudstua, og anlegg for snøproduksjon. Det ble stilt strenge krav til utforming av anlegget, herunder ble det stilt krav om at oppgradering av løypenettet på Hestejordet og på kollen vest for arenaen skulle utføres uten skjæringer og fyllinger og på en måte som innebar at ikke øvrig friluftsliv, landskap, naturverdier og kulturminner skulle utsettes for unødvendig skade. Det var en klar forutsetning at arealene i LNF-områdene (Landbruks-, natur- og friluftsområder) utenfor skiløypene skulle forbeholdes det uorganiserte friluftslivet. ØV støttet på denne bakgrunn planene for utvidelse av anlegget.

For å ivareta alle hensyn som reguleringsplanen vektlegger gjennom hele anleggsfasen, ble det hyret inn landskapsarkitekter og byggefirmaer med høy kompetanse. BYM sto ansvarlig, og ingen del av utbyggingsprosessen ble overlatt til idrettslag med interesser i utbyggingen. Anlegget fremstår i dag, i det store og det hele, som et vellykket prosjekt som ivaretar både idrettens behov og behovene for et bynært, uorganisert friluftsliv.

At den lille kollen er regulert til LNF-område og i hovedsak bevart for det uorganiserte friluftslivet, er etter ØVs syn en meget viktig grunn til at Skullerud-området – til tross for utvidelsene av idrettsanlegget innenfor markagrensa – fremstår som vellykket også i et friluftslivsperspektiv. Kollen utgjør en "frihavn" for friluftslivet når det er idrettsarrangementer på sletta og gir dem som søker til Skullerud-området som innfallsport til Marka mulighet til å utfolde seg uten at det oppstår konflikter med pågående idrettsarrangementer. Mellom skiløypene er det en rekke småstier og tråkk. Det er blåveis, hvitveis og mengder av markblomster. Det er steder å slå seg ned for småbarnsfamilier og andre som ikke har så lang radius. I dagliglivet er kollen en meget viktig "hundremeterskog" for nærområdet hvor både skoler og barnehager har tilhold.

ØV ba BYM avslå søknad om sykkelritt i LNF-områdene på Skullerudstua

I 2021 søkte IF Frøy om å arrangere både Kalas Cup og Norgescup/UCI-ritt 2021 på Skullerud. Begge arrangementene har mellom 300 og 500 deltakere over tre dager. ØV ba innstendig om at BYM skulle avslå søknaden om å arrangere de to rittene. ØV viste til at de omsøkte traseene ikke skulle gå i området som er regulert til idrettsformål, men isteden på Hestejordet og på kollen som er regulert til LNF-område. Vi minnet BYM om de politiske føringene fra behandlingen av Behovsplanen i politiske utvalg og bystyret i desember 2020, hvor et flertall bestående av medlemmene fra R, Ap, MDG, SV og V påpekte:

"... mens den organiserte idretten har ønske om høy grad av tilrettelegging, er friluftslivets behov gjerne det motsatte. For store deler av friluftsfolket er nettopp mangel på tilrettelegging – eller bare sparsom tilrettelegging – en forutsetning for utfoldelse. Det er særlig bekymring for gradvis nedbygging av Marka i nærområdene, hvor eldre og barn har mulighet til å drive friluftsliv. I de aller mest brukte friluftslivsområdene er slitasje i dag en utfordring. Hensynet til biologisk mangfold, samt muligheten for å oppleve natur av akseptabel kvalitet taler for at organisert idrett som innebærer høy slitasje utøves utenfor marka.»

ØV reagerte skarpt på at IF Frøy i søknaden gikk langt i å fremstille området som om det nærmest skulle være et ferdig utviklet sykkelanlegg. ØV fremholdt at bruk av området til en

rundbaneløype for sykkelritt tvert imot er i strid med gjeldende reguleringsplan, idet området mellom skitraseene på kollen er avsatt til det uorganiserte friluftslivet. ØV viste til at dette var en svært viktig premisse for å få til flerbruk ved utvikling av anlegget og er en forutsetning for at området fungerer etter hensikten. ØV fremholdt at massive sykkelritt i en rundbane på småstiene medfører stor fare for slitasje på nettopp de naturkvalitetene LNF-reguleringen er ment å ivareta. En tillatelse til rundbaneritt utenfor de regulerte traseene for idrett, forrykker også forholdet mellom arealer avsatt til idrett og arealet avsatt til uorganisert friluftsliv, som er en grunnleggende forutsetning for at Skullerudstua på en vellykket måte fungerer både som idrettsanlegg og som en innfallsport til Østmarka.

Til tross for ØVs innstendige protester, tillot BYM gjennomføring av rittene, dog slik at antall runder som skulle sykles ble redusert og uten tillatelse til permanente tiltak i LNF-området. Gjennom høsten har ØV mottatt flere klager på ikke-omsøkt tilrettelegging for sykling i LNF-området, herunder tetting av grøfter og oppbygging av elementer i rundbanetraseer.

ØV mener at BYMs tillatelser til ritt i LNF-området på Skullerud innebærer fare for at de store økonomiske ressursene som er brukt på å få til et praktanlegg som etter en grundig reguleringsprosess lykkes med å ivareta både idrett og friluftsinnteresser, ødelegges. Det er svært uheldig at en enkeltstående aktør med ønske om å utvikle et anlegg for rundbanesykling slippes til uten at spillereglene for utredning og regulering blir fulgt, på bekostning av å sikre de kvalitetene som skulle gjøre området attraktivt også for det uorganiserte friluftslivet. ØV bemerker at dette står i grell kontrast til prosessen ved utviklingen av skianlegget, hvor Rustad IF og andre organisasjoner med interesser i anlegget, lojalt fulgte de politiske og regulatoriske spillereglene for utvikling av denne typen anlegg.

Protester mot ny transformator på Liåsen

ØV, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) og lokallaget i Oslo sør sendte 21. mars en felles høringsuttalelse til planene om etablering av en ny transformatorstasjon (trafo) og tilhørende ledningsnett ved Liåsen i Østmarka. ØV deltok også på et høringsmøte med Statnett og Elvia den 18. januar, og på et digitalt folkemøte i mars. Resultatet av høringen ble at de to kraftselskapene fikk en skraper fra NVE, og vi bidro til en mobilisering mot en trafo som ville forringet både et viktig nærtrområde og den planlagte Grønmo friluftspark.

Dette er en svært viktig sak, som ØV har arbeidet med i lang tid. Nytt fra Østmarka nr. 1/2022 inneholder en egen artikkel om temaet, og i denne årsberetningen tar vi med en del utfyllende opplysninger.

Statnett SF søkte i 2017 om konsesjon for å anlegge en ny 420 kV kompakt transformatorstasjon ved Liåsen i Østmarka. I forbindelse med søknaden foreslo Statnett to ulike lokaliteter, én øst for Liåsen (B) og én nord på Liåsen (A). Da Statnett sendte en ny og revidert konsesjonssøknad i 2021, hadde kraftselskapet imidlertid trukket alternativ B og søkte kun om alternativ A. Elvia AS søkte parallelt om å få anlegge en ny 132 kV ledning for nettilknytning til transformatorstasjonen som skulle plasseres på alternativ A.

ØV har gjennom hele prosessen - så sterkt vi kan - oppfordret Statnett til å finne løsninger utenfor Marka. Vi har vist til at Marka er av uvurderlig verdi for folkehelsen. Selv om markaloven åpner for inngrep etter lovens unntaksbestemmelser, blant annet for nødvendig infrastruktur, mener vi det hviler et tungt felles ansvar på statlige og kommunale myndigheter til å finne løsninger utenfor Marka.

Etter vår mening ville det ha vært en katastrofe for naturmiljø og friluftsliv dersom transformatorstasjonen ble lagt lengre inn i Marka enn det som nå er foreslått. Et alternativ lenger inn i Marka ville ført til store konflikter mellom brukerne av Østmarka og Statnett, hvor både vi og flere andre Marka-organisasjoner ville benyttet alle ankemuligheter til det ytterste. Dersom det er helt umulig å finne en løsning utenfor Marka, er det derfor av avgjørende betydning at det legges opp til et kompakt anlegg nærmere byggegrensa. I tidligere høringsuttalelser har ØV gått tydelig inn for alternativ B, som vi mener er det minste av to onder.

ØV og Naturvernforbundet viste i høringsuttalelsen til at de svært negative virkningene av alternativ A for friluftsliv og naturopplevelse både er undervurdert og underkommunisert, tatt i betraktning de store brukerinteressene i området. Konsekvensene for barn og unge er heller ikke utredet. Vi viste videre til at utredningen som lå til grunn for søknaden i 2017 ikke inneholdt konsekvensutredning for Grønmo friluftspark, hvilket søknaden fortsatt bærer preg av. Etter særmøtet mellom Elvia, Statnett og ØV var vårt inntrykk at Statnett verken hadde fått med seg de omfattende planene for å utvikle Grønmo til en fantastisk friluftspark, eller forstått hvor mange mennesker som sogner direkte til dette satsingsområdet for Oslos sørøstlige bydeler.

Vi påpekte at alternativet Statnett og Elvia har valgt vil være ødeleggende for utviklingen av miljø- og friluftsparken som rekreasjonsområde. Transformatorstasjonen med tilhørende ledningsnett vil ruve over området og skjemme dette, slik at opplevelsesverdiene i den planlagte parken forringes sterkt. Vi bemerket at alternativ B i det tidligere forslaget ville gitt langt mindre konsekvenser for Grønmo friluftspark, idet transformatorstasjonen ved dette alternativet ville ligget nede i et dalsøkk øst for åsen. Kraftledningene og høyspentmaster ville ikke ruve over parken på samme måte. Vi gjorde videre oppmerksom på at Grønmo er en hovedinnfallspport til Marka for både Nordstrand og Søndre Nordstrand bydeler. Fra området går det turveier og stier til kjente landemerker som Østmarkskapellet og DNT-hytta Dølerud, som ligger i selve verneområdet Spinneren. Grønmo er også et kjært utgangspunkt for skiløypene i Østmarka.

Våre foreninger påpekte for øvrig at den nye kraftledningen fra Solbergfoss-ledningen i øst og over til trafostasjonen er meget problematisk. Vi mener at den planlagte nettilknytningen vil være svært skadelig. Den vil innebære at store deler av den fine og mye brukte åsen Gjersrudleiken nord for Godliaveien mister sin verdi som friluftslivsområde. Den søndre delen av åsen vil være dekket av høyspentmaster og ledninger som blir svært synlige. Vi henstiller fortsatt, så sterkt vi kan, om at dette blir løst på måter som er mindre skadelig for disse områdene i Østmarka, for eksempel ved å legge både eksisterende og planlagt ledning i bakken langs Godliaveien. ØV har foreslått at denne veien rustes opp, slik at den kan benyttes som gang- og sykkelvei fra Grønmo mot Sandbakken. Vårt andre alternativ er å legge ledningen i bakken i den foreslåtte traseen. Dette vil på sikt være langt å foretrekke fremfor to parallelle kraftgater.

NVE mottok 13 høringsuttalelser, der flertallet er kritisk til det omsøkte alternativet på grunn av konsekvensene det vil ha for friluftslivsinteresser. I sin uttalelse til endringsøknadene fremmet Oslo kommune en innsigelse mot kraftselskapenes planer. Kommunen kan ikke se at det er foretatt en ny vurdering av andre alternativer utenfor Marka, i tråd med kommunens uttalelse til opprinnelig konsesjonssøknad. Kommunen mener dette er svært kritikkverdig. Kommunen finner det også svært kritikkverdig at Statnett har gått videre med kun alternativ A, som for kommunen er det minst foretrukne alternativet.

Flere av høringsinstansene i andre høringsrunde påpeker at de ikke ble gjort oppmerksom på den første konsesjonssøknaden og høringen av denne. De mener derfor at første høringsrunde kan ha gitt et skjevt bilde av interesse motsetninger og lokalbefolkningens syn. Flere høringsinstanser, inkludert kommunen, stiller seg uforstående til hvorfor alternativ B ble forkastet.

I brev av 16. desember 2021 ba NVE Statnett vurdere alternativ B på nytt og eventuelt søke konsesjon etter dette alternativet. NVE påpekte at begrunnelsen for å forkaste alternativ B ikke er tilstrekkelig tydeliggjort fra Statnett og Elvias side, og at det ut fra kunnskapsgrunnlaget ikke kan fastslås at alternativ A er bedre enn alternativ B. NVE fremholdt derfor at de ikke har et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å ta stilling til konsesjonsspørsmålet, og det betyr i klartekst at NVE har gitt en tydelig skrape til de to kraftselskapene.

Lille Wembley – Områdeplan for Haugerud – Trosterud

ØV har engasjert seg i utviklingen av friområdet Lille Wembley på Haugerud, som ligger like ved markagrensa. Våren 2021 sendte kommunen på høring en detaljregulering for Haugerud. Planarbeidet omfatter også Lille Wembley, hvor det blant annet vurderes å plassere to til tre friluftsbaser for barnehagen.

Vi minnet om at Lille Wembley er godkjent som statlig sikret friluftsområde og forutsetter selvfølgelig at dette vil være en premiss for detaljreguleringen. Vi understreket at området har viktige naturkvaliteter. ØV var videre opptatt av at en utvikling av området ved Lille Wembley bør skje på en skånsom måte, og ikke slik at anlegg og aktiviteter oppfattes som hindringer for å nå inn i Marka. Enkel tilrettelegging vil være viktig for brukere som ikke alltid går så langt, men som bruker nærområdet ved inngangen til Østmarka. Området må være innbydende og bidra til at folk også kan bli godt kjent med og vil bruke Østmarka. ØV mente at det bør kartlegges nøye hva friluftsbasene vil få av betydning for området og bruken som inngang til Østmarka, og at det bør legges fram alternativer.

Badebrygge i Lutvann

Plan- og bygningsetaten godkjente høsten 2020 etablering av to badebrygger med landgang i Lutvann, der vedtaket var hjemlet i markaloven § 15. ØV klagde på avgjørelsen om unntak fra markaloven for den ene badebrygga. Her ønsket BYM å etablere ei brygge ved naturtypen *rik sumpskog* i nordenden i Lutvann, ved det vakre berget/odden rett nord for Nordholmen. Vår begrunnelse for klagen var at det måtte tas hensyn til denne naturtypen, men vel så mye at dette er ett av få grunne områder i Lutvann og derfor et viktig oppvekstområde for fiskeyngel og dessuten viktig tilholdssted for flere fuglearter. Vi ga uttrykk for forståelse for at det er behov for to badebrygger, men mente at BYM må finne et bedre egnet sted for badebryggen som er planlagt ved sumpskogen. I 2021 ble vår klage dessverre avvist av Statsforvalteren.

Ulovlig anleggsarbeid innenfor markagrensa 2017-2021

I august 2017 kontaktet en privatperson ØV og Oslo kommune og varslet om at det foregikk ulovlige arbeider med sprengning og planering i Enebakkveien 460, som ligger innenfor markagrensa øst for Klemetsrud. ØV sendte umiddelbart en henvendelse til Plan- og bygningsetaten (PBE) og varslet om mulige brudd på markaloven. PBE fulgte opp saken og varslet både bøter og anmeldelse hvis eieren ikke fulgte stoppordren som ble gitt.

I 2018 og 2019 fulgte ØV opp saken. PBE tok igjen tak i saken og ga pålegg om at bruken av eiendommen til parkeringsplass og lagring, i strid med reguleringen, måtte opphøre. Kommunen vedtok samtidig en tvangsmulkt på kr 60 000 hvis ikke bruken opphørte. Eier ble

også pålagt å tilbakeføre terrenget. Kommunen vedtok samtidig en tvangsmulkt på kr 40 000 hvis ikke området ble tilbakeført. I 2020 fortsatte klagebehandlingen, og Statsforvalteren konkluderte med at eiers klage ikke førte fram. EB Eiendom søkte da om dispensasjon fra markalovens § 5 vedrørende bygge- og anleggsforbud i Marka. Kommunen avsto søknaden og eier klagde deretter på kravet om tilbakeføring av terrenget og kommunens tvangsmulkt.

Kommunen ga eier utsatt frist til 1. januar 2021 og varslet samtidig økning i tvangsmulkten. Høsten 2021 har kommunen besiktiget eiendommen og registrert at pålegget ikke er fulgt. Kommunen har derfor vedtatt en ny tvangsmulkt på kr 300 000 hvis ikke bruken opphører og en ny tvangsmulkt på 135 000 for tilbakeføring av terreng. Saken har nå pågått i 4,5 år og har om lag 50 dokumenter. Den viser hvor krevende det er å følge opp ulovligheter i Marka.

5.2 Plansaker i Nordre Follo

Vi sendte uttalelser til to plansaker i Nordre Follo i 2021.

Tømmerholen skal driftes av Ung Fritid

Tømmerholen er en tidligere husmannsplass under Krokhol gods og ligger et par steinkast sør for Sandbakken. Plassen ble sannsynligvis etablert omkring år 1800. I 1917 kjøpte daværende Ski kommune stedet og flere tusen mål med skog, og det bodde folk her fast frem til 1960-tallet. I 1975 inngikk Ski kommunalforening (nå Fagforbundet i Nordre Follo) en leieavtale på 40 år, som de nå ikke ønsket å fortsette med. Nordre Follo ba derfor om innspill til framtidig bruk og forvaltning av hytta.

ØV ønsket at bruken av Tømmerholen videreføres for allmenheten og foreslo blant annet at stedet kunne benyttes som en plass for tilrettelegging av lavterskel-tilbud for å få flere ut i Østmarka. Politikerne i Nordre Follo besluttet i juni at den lokale organisasjonen Ung Fritid får ansvaret for å drifte Tømmerholen. Ung Fritid ønsker å etablere Tømmerholen som en base for friluftaktiviteter for barn og unge i kommunen. Stedet kan bli spesielt viktig i skoleferiene, og driften skal evalueres høsten 2023.

Planprogram for revisjon av kommuneplanens arealdel

Nordre Follo sendte planprogram for kommuneplanens arealdel på høring. I høringsuttalelsen framhevet ØV kommunens gode naturmangfoldpolitikk og støttet utarbeidelse av arealregnskap og at viktige naturverdier og økologiske funksjonsområder styrkes og sikres mot nedbygging og fragmentering. Vi anmodet derfor kommunen om å utforme tydelige føringer for en skogforvaltning som sikrer hensynene til naturopplevelse, friluftsliv og rekreasjon jf. markaforskriftens bestemmelser. Vi minnet om våre tidligere innspill om plankart og planbestemmelser knyttet til friluftsliv. Det er viktig å bevare områder uten større inngrep og at kun enkelte løyper og turveier i Marka skal ha universell utforming. ØV etterlyste at en aktiv og positiv holdning til opprettelse av nasjonalpark i Østmarka nedfelles i planprogrammet. Kommunen bør også i planprogrammet legge opp til å utrede plassering av et nasjonalparksenter i samarbeid med nabokommunene Oslo og Enebakk.

5.3 Plansaker i Lørenskog

Styret har avgitt høringsuttalelser til to plansaker i Lørenskog i 2021.

Planprogram for revisjon av arealdelen

Kommune sendte høsten 2021 planprogrammet for revisjon av kommuneplanens arealdel på høring. ØV er fornøyd med at kommunen i utkast til planprogrammet vektla at markagrensa ligger fast. ØV påpekte at kommunen har et stort forvalteransvar, og ØV er fornøyd med at arbeidet med kommunedelplan for naturmangfold snart startes opp. ØV mener imidlertid at det er nødvendig å løfte fram Østmarka både som skogøkosystem, naturområde og rekreasjonsområde i revisjonen av arealdelen.

ØV påpekte også at det mangler en helhetstankegang i skogforvaltningen i kommunen, og at hogstene i naturskogene ikke er forelagt dem som ivaretar friluftslivet i kommunen. ØV la vekt på at friluftslivet med opplevelser av natur og kulturminner, er av stor betydning for folkehelsen. ØV oppfordret til å bruke bestemmelsene i markaforskriften i større grad, slik at disse viktige hensynene ivaretas på en bedre måte. Kommunen forvalter store natur- og friluftslivsverdier og bør derfor legge overordnede føringer for arealforvaltningen, herunder også sektorlovgivningen.

ØV ba om at føringer fra Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv også må legges inn i arealdelen angående tilrettelegging i Østmarka: «Ved planlegging og rehabilitering av ferdselstraséer, herunder vurdering av plassering i terrenget, bredde og dekke, skal hensynet til det uorganiserte friluftslivet, vern av naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst.». ØV oppfordret også kommunen til å bidra til at privateid skog blir tilbudt for vern i tilknytning til forslag om nasjonalpark.

Planprogram for områdeplan Losbydalen

I ØVs uttalelse til dette planprogrammet gjentok vi mange av synspunktene som kom i uttalelsen til planprogrammet for arealdelen. Arbeidet med denne Losbydalplanen ble gjenopptatt etter at den ble varslet i 2012. Hovedhensikten er å oppdatere gjeldende planer, slik at disse blir i tråd med markalovens paragraf 8. Det er ikke aktuelt å legge til rette for nye større tiltak som ikke er i tråd med markaloven.

ØV var opptatt av at arbeidet med områdeplanen for Losbydalen måtte koordineres med øvrige planprosesser i Lørenskog som berører arealforvaltningen. Vi minnet videre om skognæringens egen miljøstandard (FSC-sertifisering) og at denne, sammen med markaforskriften, i mye større grad kan sikre viktige hensyn til natur og friluftsliv i Marka og Losbydalen enn det vi ser i dag.

Sammen med OOF avga ØV i 2013 en uttalelse der det ble pekt på trafikkproblemer, særlig i forbindelse med parkering og adkomst ved Losby. ØV er glad for at kommunen nå planlegger gang- og sykkelsti langs Losbyveien, og mente at områdeplanen bør bidra til å sikre bedre kollektivtransport inn til Losbydalen.

ØV minnet også om at det vedtatte planprogrammet for arealdelen, fikk følgende tillegg i avsnittet om Marka og naturmangfold under kommunestyrets behandling: «Det skal vurderes å etablere nye hensynssoner med særlig hensyn til naturmiljø som følge av kartleggingen.»

5.4 Plansaker i Rælingen

ØV har levert fire høringsuttalelser til plansaker i Rælingen i 2021.

Kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategier

Kommunedelens samfunnsdel med arealstrategier ble sendt på høring høsten 2021. I høringsuttalelsen sa ØV seg fornøyd med at kommunen legger vekt på å ta vare på naturen, og "søker etter stadig nye og bedre måter å bevare naturmangfoldet på". ØV påpekte at det ikke bare er gjennom planarbeidet under plan- og bygningsloven at økosystemtilnærming må ligge til grunn, men også ved saksbehandling etter sektorlovgivningen. ØV foreslo derfor følgende tillegg: "Derfor er det viktig at vi har en økosystemtilnærming i planarbeidet og saksbehandlingen i henhold til ulike sektorlover". ØV støttet det overordnede målet: "Rælingen kommune har en arealbruk som ivaretar naturområder og naturmangfoldet, både for bruk og vern av naturen" og mente at følgende må legges til: "... basert på økosystemtilnærming".

ØVs erfaring er at kommunen ikke har etterlevet en god forvaltning av Østmarka. Vi trakk særlig fram hele utbyggingen av Marikollen og tilhørende veier og skiløyper, og planer om ytterligere veier innover i de mer inngrepsfrie områdene ved reservatet. Vi påpekte at i Rælingen er det fortsatt verdifull naturskog som aldri har vært flatehogd. De siste to årene har det vært mye hogst av naturskog i alderen 100-120 år i viktige områder for friluftslivet. ØV etterlyste igjen kommunens planer for hvordan de resterende biologiske og naturopplevelsesverdier skal forvaltes, og minnet om Markas betydning for den voksende befolkningen i Rælingen.

Vi etterlyste også et punkt om sikring av markagrensa, samt restaurering av arealer og å erstatte arealer der natur må vike for utbygging med restaurering av annet areal. ØV minnet om at FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. ØV kunne ikke se at Rælingen kommune reflekterer over eller følger opp dette i kommuneplanen. Kommunen har tidligere ønsket å bygge ut Rælingsåsen, men har ikke fått gjennomslag for dette. ØV foreslo derfor følgende tillegg, under overskriften "Hoved-prinsipper for arealutvikling": "Markagrensa skal dessuten ligge fast".

Planprogram klima - energi - sirkulærøkonomi

Planprogram for kommunedelplan klima, energi og sirkulær økonomi ble sendt på høring våren 2021. Kommunen la vekt på at delplanen skulle bidra til reduksjon i utslipp av klimagasser, redusert energibruk, økt bruk av fornybare energikilder, og sirkulær økonomi. I tillegg skulle planen gjøre kommunen bedre rustet til et varmere, våtere og mer ekstremt klima.

ØV minnet om at Østmarka er et meget viktig natur- og friluftslivsområde og at kommunen har et stort ansvar for å følge opp forvaltningen av Østmarka både med hensyn til klima og naturforvaltning, men også av hensyn til andre bærekraftsmål som omhandler helse og meningsfylte liv.

ØV anmodet om at kommunen gjennomfører en grundigere kartlegging av skogens biologiske mangfold enn det driftsplanene i skogbruket legger opp til. ØV ba om at Østmarka som natur- og rekreasjonsområde sikres en forvaltning som ivaretar disse betydelige verdiene, som i tillegg inngår i flere av FNs bærekraftsmål. ØV anbefalte kommunen å innføre særskilt sikring av kommunens nærskogområder.

Planprogram idrett - friluftsliv - fysisk aktivitet

Våren 2021 la kommunen ut på høring planprogram for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet. Hensikten med planen er å sikre at utviklingen innen sektoren er behovsvurdert, planmessig, helhetlig og forutsigbar.

ØV påpekte i høringsuttalelsen at Østmarka er et av Norges viktigste friluftslivsområder. ØV minnet om at mulighet for "kortreiste" naturopplevelser er viktig. Å ta vare på nærskoger uten større inngrep, er særlig viktig for den eldre befolkningens og barnefamilienes mulighet for naturopplevelser. Dersom forvaltningen ikke er helhetlig, mister Østmarka sin store verdi for befolkningen. Slik ØV ser det, er det viktig at alle randkommuner tar ansvar for at tilrettelegging for idrett og friluftsliv i Østmarka utføres på en skånsom måte. Vi foreslo derfor at følgende setning legges som en føring i kommunens planlegging:

«Ved planlegging og rehabilitering av ferdselstraséer, herunder vurdering av plassering i terrenget, bredde og dekke, skal hensynet til det uorganiserte friluftslivet, vern av naturverdier, landskapskvaliteter og kulturminner veie tyngst.» Dette er en føring som flere andre Østmarka-kommuner har lagt til grunn i sin planlegging.

ØV minnet om nasjonalparkprosessen og viste også til at Ramstadslottet naturreservat er et smykke i Rælingen og en stor attraksjon med sin unike utsikt. Blåtjerngrana, et av de største grantrærne i Østmarka, er også en attraksjon. ØV mente at det er viktig å ta hensyn til slike verdier og gjennomføre for eksempel merking og utplassering av turkasser på en slik måte at slitasje på naturen kan unngås. Dette må delplanen ta høyde for. Vi roste for øvrig kommunen som har kartlagt friluftslivsområder og gitt Østmarka verdi A.

ØV ga uttrykk for glede over at Rælingen kommune vil overta damanlegget i Ramstadsjøen og samarbeide med Lørenskog om damanlegget i Åmotdammen. Vi forutsatte at rehabilitering av dammene gjøres med minst mulige tekniske inngrep.

Ny oppstart og utvidet planområde - Brudalen – detaljregulering

Våren 2021 kom detaljregulering for ny oppstart og utvidet planområde for Brudalen på høring. Formålet med planarbeidet var å oppgradere dagens tur/driftsvei fra Marikollen til Ramstadsjøen til skogsbilvei, samt etablere tilførselsledning for snøproduksjon til Marikollen idrettsanlegg. ØV ser det som positivt at veien er redusert fra klasse IV til klasse III og at bredden er redusert fra 5 meter + skulder til dagens plan med 3,5 meter + 25 cm skulder på hver side. ØV mener likevel fortsatt at dette blir for stort inngrep og støtter ikke at det anlegges velteplasser og snuplasser.

ØV uttalte også at vi ønsket å se planen for massehåndtering, da vi antok at bestemmelser knyttet til dette vil inngå i reguleringsplanen. ØV ønsker heller «spetting» og utjevning av eksisterende vei framfor ny, oppfylt veikropp. Det vil redusere behovet for heving og tilkjørte masser, noe ØV er svært skeptisk til. Totalt vil det være større områder som berøres ved fylling enn ved sprenging, og ØV ønsket derfor at veien holdes på dagens høyde. Vi ønsket også at gruspartiet på veien smales inn til fordel for mer gress i kantene.

ØV etterlyste begrunnelser for bygging av snuplass og tilrettelegging for skogbruksaktiviteten, da en turvei/skiløype ikke har behov for dette. Videre mente ØV at det må komme tydelig fram hva en slik vei åpner for når det kommer til skogbruksaktivitet. ØV etterlyste hvilke planer skogeierne har som forsvarer etablering av en helårsbilveg i klasse III. ØV henviste til at etter landbruksvegforskriften skal det gjennomføres landbruksfaglige og miljøfaglige vurderinger. ØV oppfatter at den nye veien i Brudalen i praksis er en ny landbruksvei.

Etter ØVs mening må det også legges vekt på at skogsområdene mellom Marikollen og

Ramstadsjøen er en nærskog og et rekreasjonsområde for stor befolkning i Rælingen. Forvaltningen av naturen og skogsverdiene må gjenspeile dette. ØV kunne godta grensejusteringer som er begrunnet med veiens friluftslivsformål, men var uenig i de grensejusteringene som er begrunnet med etablering av snu- og velteplasser for skogbruket.

5.5 Plansaker i Enebakk

ØV sendte uttalelser til tre plansaker i Enebakk i 2021.

Reguleringsplan for hovedvannledning – Flateby vannverk

Med bakgrunn i nye krav om at alle vannverk skal ha to uavhengige kilder for vannforsyningen, har Flateby Vannverk vedtatt å koble seg til Nedre Romerike Vannverk som i dag blant annet henter vann fra Nordbysjøen i Rælingen. ØV protesterte på det første forslaget, som innebar en vannledning langs hele Nordbysjøen og over Vestre Morttjern mot Gjeddevann på Flateby.

Vannverket har nå isteden valgt en løsning som innebærer en vannledning under vann i deler av Nordbysjøen og deretter via Bikkjetjerna over til Gjeddevann. Dette blir en «snillere» trase som delvis vil følge en skiløype og en skogsvei. I vår høringsuttalelse påpekte ØV viktigheten av en forsiktig ilandføring av ledningen fra Nordbysjøen. Terrenget er stedvis krevende med kryssing av en myrarm, men kan gjennomføres skånsomt når det er frost i bakken.

Planprogram for ny kommuneplan

Planprogram for ny kommuneplan var på høring høsten 2021. Kommuneplanens samfunnsdel skal gi strategisk retning til samfunnsutviklingen. ØV pekte særlig på FNs bærekraftsmål nr. 15, som omhandler "å beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning og stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av arts mangfold." ØV mente at kommunen må ta inn over seg at urørt natur er en begrenset ressurs som ikke kan forbrukes ukritisk. Vi pekte også på de store naturødeleggelsene kommunens utbyggingsområder har medført. På Høgåsen på Flateby er et stort nærskogsområde forvandlet til en steinørken. Gran industriområde og Kvernstua i Ytre Enebakk har store og tette flater som øker risikoen for flom. Ved framtidige utbyggingsområder må det settes krav om uberørte grønt-korridorer ut i Østmarka.

Vi minnet også om at det i store deler av Østmarka, er funnet natur- og kulturverdier som tilfredsstillt kravene til å kunne opprette en nasjonalpark etter naturmangfoldloven. ØV ba om at kommunen legger til grunn at Østmarka skal forvaltes som et betydningsfullt natur- og rekreasjonsområde. Enebakk kommune forventer en økende befolkning, og ØV mente at kommunen derfor bør sikre forvaltningen av dette naturområdet og de verdiene det har for rekreasjon og friluftsliv. ØV påpekte følgende konkrete temaer som angår en kommuneplan:

Naturmangfold: bevaring av arter og naturtyper, herunder ansvarsarter, god oversikt over arter, bekjemping av fremmede arter, utvikling av kunnskapsstatus og kartlegging av biologisk mangfold.

Friluftsliv: Kommunen må sikre tilgangen til Østmarka som flere steder er begrenset i dag. Dette gjelder særlig strekningen tilgangen til Østmarka og Børtervann via Ekebergdalen, og strekningen Børter-Kølabonn. Bygningen på Kølabonn dessuten trenger restaurering,

Skogbruk: Kommunen bør stille krav til mer friluftslivshensyn i skogbruket ved å skjerme

videre hogst av eldre skog, samt gjennomføre sikring av sårbart biologisk mangfold. Framtidig skogsdrift må konsentreres om kulturskog slik at naturskogen (skog som ikke har vært flatehogd) blir bevart.

Forurensning – fremmede arter: Det bør stilles krav til materialbruk ved anleggelse av landbruksveger og skogsbilveger. Her skal det brukes stedegent materiale; Østmarka skal ikke brukes som dumpingsarena for avfallsmasser eller annet avfall.

Detaljregulering av Gran NY2 ØST

Området ligger i tilknytning til et tidligere regulert næringsareal ved Bindingsvann. Det foreligger en søknad om omregulering fra fornøyelsespark til næringsformål.

I høringsuttalelsen påpekte ØV at omreguleringen sammen med det tidligere regulerte næringsarealet må konsekvensutredes, selv om kommunen mente dette var unødvendig. ØV påpekte at det ikke er gjort rede for virkningen av det samlede regulerte arealet, der en vurderer hvilke miljøverdier som antas å bli vesentlig berørt og som krever særskilte hensyn. ØV mente det må gjøres rede for virkninger for blant annet; friluftsliv, naturområdet Østmarka, og for avrenning fra næringsarealet mot vassdraget som dessuten er vernet i verneplan for vassdrag.

Området ligger ganske høyt i terrenget og utbygger ønsker å etablere store og høye lagerbygg. ØV mente at disse vil bli svært synlige og eksponert mot Østmarka fra nord-øst. ØV uttalte at det bør settes krav om en lavere mønehøyde og en utforming uten store bygningsflater inn mot Bindingsvann og Østmarka, og at området bør senkes kraftig slik at tomta blir så lav som mulig. Området er i dag noe forsøpelt og ØV forventet at det ryddes opp i hele området.

6 Kulturminner og kulturlandskap

Østmarka inneholder en lang rekke spor etter tidligere tiders bruk. Her kan den skarpøyde vandrere oppdage rester og minner etter bosetting, setring, ferdsel og transport, samt hogst, fløting og sagbruksvirksomhet. Inngrep og spor etter menneskelig aktivitet kan i mange tilfeller forringe naturområder, men i dagens Østmarka ser vi noe helt annet. Her er det isteden slik at sporene etter bonden, budeia, tømmerhoggeren, fløterkaren, tømmerkjøeren og fotturisten som i tidligere tider hadde sitt virke i Østmarka, kan gi dagens turfolk større kunnskap og en rikere turopplevelse. I Østmarka finner vi blant annet demninger med røtter helt tilbake til 1650-tallet, og det er åpenbart at dette er kulturminner som må vernes.

6.1 Kulturminner i Østmarka nasjonalpark

ØV har vært opptatt av kulturminnene helt siden ideen om en nasjonalpark ble lansert i 2012. Vår høringsuttalelse til Statsforvalteren i desember 2020 inneholdt derfor et eget notat, *Kulturminner og kulturhistorie i Østmarka*. Dette notatet førte til at Byantikvaren i Oslo og Viken fylkeskommune kontaktet oss og ba om innspill da de, tidlig i 2021, fikk i oppdrag å utarbeide en fagrappport om kulturminnene som kan berøres av vernebestemmelsene i en kommende nasjonalpark i Østmarka.

ØV tok derfor initiativet til å opprette en arbeidsgruppe, som i slutten av april leverte den grundige rapporten *Kulturminner i Østmarka nasjonalpark* til byantikvaren og fylkeskommunen. Arbeidsgruppen bestod av personer som representerte sine respektive organisasjoner: Knut Helge Midtbø fra Østensjø historielag; Lars Rogstad fra Sarabråtens

venner; Even Saugstad fra Frie Fuglers forlag og Sarabråtens venner; og Bjarne Røsjø fra ØV.

I rapporten, som ble publisert med et tilhørende kart på vår nettside under overskriften *Østmarka: En verneverdig skog med kulturminner*, dokumenterte vi at kulturminnene i Østmarka i dag skaper en merverdi for friluftslivet og muligheten for opplevelser. Seterdriften og husmannsplassene kan til og med ha bidratt til et større arts mangfold. Rapporten inneholdt også fyldig dokumentasjon om kulturminnene knyttet til andre verdenskrig i Østmarka.

Fagrapporten fra Byantikvaren og Viken fylkeskommune til Statsforvalteren ble levert i september, og det var gledelig å se at de to fagetatene hadde lent seg tungt på kunnskapen vi hadde samlet i vår egen rapport. Kulturminnemyndighetene i Oslo og Viken fylkeskommune ser positivt på at det blir opprettet en nasjonalpark i Østmarka, blant annet fordi den vil bidra til å sikre kulturminnene i området. Kulturminnene gir landskapet større opplevelsesverdi og bør veie tungt i forvaltningen av Østmarka, het det i rapporten til Statsforvalteren.

6.2 Sarabråtens venner

Sarabråtens venner har i 2021 fortsatt arbeidet med å få Sarabråten fram i lyset som det historiske stedet det en gang var i Østmarka. Stor usikkerhet knyttet til den fortsatt pågående pandemien, gjorde at foreningen i år kun planla en vårdugnad og en temakveld om Sarabråten. Foreningens planlagte vårdugnad i april måtte utgå på grunn av smitterestriksjoner knyttet til korona-utbruddet. En del av foreningens ildsjeler klarte imidlertid å få gjennomført en litt mindre dugnad litt nærmere sommeren, da pandemien stilnet litt.

En åpning av samfunnet igjen på høsten gjorde at vi kunne gjennomføre en meget vellykket temakveld om Sarabråten. Det var tydelig at det var mange som satte pris på å kunne delta på noe kulturelt igjen. Hele 150 deltagere tok turen til Bøler kirke en torsdagskveld i slutten av oktober. Det ble et interessant og sammensatt program med nyere «Sarabråten-forskning» fra Sara og Katja Pihl, og Even Saugstad tok på seg rollen som «Se og Hør-journalist» i Heftelivet på Sarabråten; noe som fikk fram både latter, spekulasjoner og mange avsløringer om kjendislivet på slutten av 1800-tallet inne på godset i Østmarka. Det ble også vist gamle filmer med klipp fra Sarabråten og Østmarka, noe som vakte mange muntre gjensyn med marka vår. Temakvelden ble arrangert i samarbeid mellom ØV og Østensjø historielag, og med støtte fra kulturbydel Østensjø.

6.3 Sørli besøksgård

I 2003 foreslo ØV at husmannsplassen Sørli ved Nøklevann skulle bli besøksgård, og dette ble vedtatt av bystyret i Oslo i 2007. Vi har i mange år øvd påtrykk på både BYM og politikerne for at planene skulle bli realisert. I Behovsplanen for idrett og friluftsliv i 2016 prioriterte byrådet Sørli høyt og satte av 6 millioner på budsjettet for 2017. Populære parsellhager ble etablert våren 2017. Arbeidet med istandsetting av bolighuset ble ferdigstilt i 2018, og den gamle driftsbygningen i løpet av 2019. BYM fikk endelig midler til ansettelse i 2020. Ragna Kronstad er ansatt som bestyrer og agronom Camilla Storm er også ansatt.

Gården har opplegg med skoleelever minst to dager i uken og barnehager er på besøk mandager og fredager. Fredag er det spesialklasse som jobber på Sørli, og da er gården også åpen for publikum. Besøksgården har hatt åpent tun for publikum hver fredag og lørdag 11-15 under hele pandemien, men kun noen få dager med spesiell aktivitet.

På gården er det åtte islandshøner, og en hane kommer i 2022. Gården har for tiden åtte sauer

av rasen gammelnorsk spæl, hvorav tre venter lam til våren. Tre kaniner, hvorav en ekte trønderkanin, holder også hus på Sørli til glede for barna. Gården er økologisk drevet og legger stor vekt på å lære barna veien fra jord til bord. Våren 2020 ble det opparbeidet grønnsaksbed hvor det dyrkes grønnsaker, spiselige blomster og urter. Nå planlegges natursti rundt gården, slik at publikum kan lære mer ved å gå tur rundt det nye gjerdet.

I 2019 bevilget byrådet 18 millioner til undervisningsbygget. Reguleringsplanen for bygget var på høring i februar 2020. ØV var enig i hovedgrepene som tas i detaljreguleringen av Sørli besøksgård. Vi mente disse er meget gode og for en stor del i tråd med våre tidligere innspill. Vi hadde kun innvendinger angående adkomst og fryktet at en ny gruset tursti ville føre til mye gjennomgangstrafikk på gårdstunet. Plansaken ble sendt til politisk behandling i oktober 2021 og det kan bli byggestart høsten 2022.

6.4 Bøvelstad

I 2021 var det 10 år siden Bøvelstad ble åpnet som en ubetjent markahytte etter en omfattende restaurering. På grunn av koronaen ble det ikke gjennomført noen markering av jubileet, så innsatsen på Bøvelstad ble bare gjennomført som vanlig med vedhogst, sauebeiting med de seks Vangen-sauene og en enkel slått. Bukken på Vangen hadde ikke vist seg veldig produktiv, så det var dessverre ingen lam i år.

På slåttedagen i slutten av juni fikk vi besøk av Oslos tidligere skogsjef Jan Fredriksen, som sørget for at vi fikk en ny runde med Bøvelstad-mesterskap i hestekokasting. Denne gang overbeviste hyttefuten Arild Hildebrandt stort med kalde nerver og stor presisjon – og vant en velfortjent seier. Også Bøvelstad har merket ekstra korona-slitasje etter flere «ureglementerte» besøk med bål på tunet med ved fra vårt vedlager, dårlig rengjøring av hytta, og ingen protokollregistrering av besøk. Den gode og solidariske markakulturen må skjerpes.

6.5 Dølerud

Den gamle husmannsplassen Dølerud ble restaurert og gjenåpnet for bruk som ubetjent DNT-hytte 1. november 2015. Hytta med åtte sengeplasser har deretter vært i flittig bruk, og det er ekstra gledelig at mange av brukerne er barnefamilier. ØV deltar i hyttetilsynet og dugnader. BYM i Oslo sørger for en god skjøtsel av kulturlandskapet, og enga blir maskinelt slått i august.

6.6 Husmannsplassen Enga ved Mariholtveien

I 2020 grodde det nytt liv opp av den leirholdige jorda som har ligget brakk rundt husmannsplassen Enga. Andelslandbruket har 25 medlemmer med eget styre, som har startet med bikuber og et enkelt jordbruk. En arealleiekontrakt til 2026 er undertegnet med BYM. I 2021 er det lagt ned ca. 200 frivillige dugnadstimer som forteller at det er stor interesse for å ta vare på stedet. Åpen gård 18. og 19. september ble en suksess med innvielse av ny bålpanne og aktiviteter for barna, og Ellingsrud Musikalteater plantet 25 busker med svartsurbær (aronia). Ti frukttrær og ti bærbusker av typen bringebær, rips og solbær er også plantet. Sparebankstiftelsen DNB bevilget kr 50 000 til aktiviteter for barn og ungdom.

Andelslandbruket har inngått et lokalt samarbeid med fritidsklubben, frivilligsentralen, skoler, og Musikalteater. Videre støttes tiltaket av: Ellingsrud velforening, Ellingsrud gård, Naturvernforbundet i Groruddalen, Groruddalen Historielag, ØV, Andelslandbruk Norge, Norsk Kolonihage forbund, Oslo- og Lørenskog Elveforum, med flere.

Målet er rehabilitering av stua til opprinnelig utforming, som et informasjonssenter som har

kjøkken inne og aktiviteter som dyrking og beite på åkeren og enga ute. ØV har prioritert restaurering av Enga på topp i Behovsplanen og prøvd å påvirke politikere til å støtte planene.

7 Arrangementer

ØV hadde planlagt en rekke arrangementer i 2021, enten alene eller med samarbeidspartnere. Pandemien har også i år ført til utfordringer med gjennomføring av en del av arrangementene. Noen svingninger i pandemien gjennom året gjorde at vi kunne gjennomføre en del av de planlagte arrangementene, mens resten måtte avlyses på bakgrunn av smittesituasjonen og de tydelige rådene og kravene som kom fra både Oslo kommune og nasjonale myndigheter.

Nytt av året var at vi hadde lagt inn et par ettermiddagsturer som ble arrangert utenom helgene. Disse turene ble godt mottatt, og er noe vi kommer til å gjenta i 2022. Arrangement i samarbeid med Sarabråtens venner er beskrevet i eget avsnitt under Kulturminner og kulturlandskap. Under følger en beskrivelse av de arrangementene som lot seg gjennomføre.

Guidet ettermiddagstur til «Solåsen»

Den 2. juni inviterte ØV til guidet ettermiddagstur fra Grønmo med Lise Henriksen. Målet for turen var Solåsen hvor vi fikk fortalt historien om de to sydamene fra Schweigaardsgate, Ebba og Ragna, som brukte Solåsen hele sommerhalvåret fra 1920 og til 1950-1960-årene. De ble kalt «Søstrene Holm», og de anla flere blomsterbed som fortsatt er synlige. Det var tydelig at mange hadde sett frem til å delta på turene våre igjen; 26 deltakere hadde meldt seg på turen. Været viste seg fra sin beste side denne sommerkvelden, og vi fikk en fin rast på Solåsen.

Guidet tur til bekker, myrer og naturskog på Haukåsen

ØV mener at områdene øst for Hauktjern friluftslivsområde har naturverdier og opplevelseskvaliteter som kvalifiserer for vern etter paragraf 11 i markaloven. ØV ønsket å vise frem og informere om disse flotte områdene. Helga Gunnarsdóttir og Bjørnar Thøgersen ledet søndag 6. juni en guidet tur i området, med start fra Lutvann – også kjent som Østmarkas dronning, på grunn av det klare vannet. 16 deltakere hadde meldt seg på, og i løpet av de fire-fem timene turen varte, fikk deltakerne svette i harde motbakker, puste ut ved vakre Lauvtjern, teste knærne i bratte nedoverbakker, og rusle i frodig lyng. De opplevde både gammel skog, høytliggende åser, små sprekkedaler og bergvegger, nydelige fossefall, og flotte utsikter i flere himmelretninger. Turen gikk naturligvis også innom Djevelens prekestol, også kalt Nuggerudsteinen, en svær flyttblokk nær den blåmerkede stien fra Nuggerud til Haukåsen.

Minnestunden på Sarabråten

ØV hadde planlagt en stor markering ved Milorg-bauten på Sarabråten den 7. juni, for å minnes ni Milorg-jegere som mistet livet i kampen mot nazistene under annen verdenskrig. I 2021 var det 75 år siden bauten ble reist, men på grunn av korona-epidemien måtte arrangementet avlyses. Ivar Ekanger, Helga Gunnarsdóttir og Bjarne Røsjø gikk inn til bauten og la ned blomster, for å markere at dette er en tradisjon som skal tas opp igjen når koronaviruset er nedkjempet.

Til glemte og gjemte plasser rundt Nøkklevann

For 150 år siden var det et yrende liv på husmannsplassene og småbrukene som lå tett rundt Nøkklevann. Nå er det bare ruinene igjen. Den 29. august tok Østmarkabok-forfatter og markaguide Even Saugstad oss med til noen av disse stedene og fortalte historien om folk og

aktivitet i vårt nærområde og vår nære fortid. Turen startet ved Rustadsaga, og vi ble 50 deltakere. Turen gikk innom Kattisa og Bremsrud. På veien innover til Sarabråten fikk vi blant annet sett hvor Hybertstua og Messelt-granene en gang stod, og hvor Prinsen av Portugals vei går. På Sarabråten ble det tid til en matpause og en god prat før turen fortsatte oppom Heftyes vannreservoar, Olav-signaturen, Dronningskaret og Speiderbautaen. Denne turen ble også arrangert i 2020. Årets deltagere fikk også med seg en tur oppom den «nye» Sarabråten-hoppbakken like ved Sleppa-krysset.

Guidet ettermiddagstur til Tømmerås

ØV var så heldig å få Årets villmarking, Hanan Abdelrahman, til å guide en ettermiddagstur 14. september. Målet for turen, som hadde 24 deltakere, var Nordre Follo's høyeste punkt på toppen av Tømmerås. Stien til toppen er noe bratt, men godt opptråkket og stiger jevnt oppover i et variert skogsterreng. Værgudene spilte på lag, og deltakerne ble belønnet med flott utsikt til både Norefjell, Blefjell, Gaustatoppen og helt mot Færder fyr som ligger utenfor Tjøme i Vestfold. På toppen er det lagt til rette med sittebenker, bål plass og kart over hva du kan se. Her ble det en rast og hyggelig prat.

Speiderhytteturen

I 2021 var det fem år siden speiderne ga ØV en «speiderhyttetur» i jubileumsgave. Da var det åtte speiderhytter i Østmarka som åpnet dørene for turfolk. I år var det 24 speiderhytter som var en del av et større arrangement. Turen har siden starten gått av stabelen den tredje helgen i oktober. Fortsatt er speiderhytter i skogene øst for Oslo sterkest representert – men i år var det nye hyttemuligheter blant annet også i Drammensmarka, Rælingen og Lillomarka.

ØV er blitt en viktig støttespiller for arrangementet og bidrar med økonomisk støtte og markedsføring. 1000 deltakermerker ble delt, ut og etterspørselen etter merker fra de enkelte hyttene var stor. Været var godt og deltakerne uttrykte stor glede over arrangementet – og muligheten til å bli enda bedre kjent i marka, inklusiv muligheten til å kunne padle fra hytte til hytte ved Rausjø og Mosjøen. Deltakerne kan lage sine egne ruter, basert på tilgjengelige kart og informasjon på speiderhytteturen.no og Facebook. Østmarka-kjentmannen Egil Engen satte en munter verdensrekord: Han klarte å besøke hele 24 speiderhytter i løpet av en helg.

Bushdag i Rausjømarka

Den 24. oktober inviterte ØV til «bushdag» i Rausjømarka med Egil Engen som guide. Turen gikk mye utenfor sti og vei, i vått, bratt og til dels krevende terreng. Det ble derfor satt en øvre grense på 30 deltagere. Turen ble raskt fulltegnet. Deltagerne ble tatt med på en runde i en del av Rausjømarka som kanskje ikke er så godt kjent, men som har en interessant historie. Turen gikk blant annet innom gamle fløtnings- og skoleveier, spesielle naturformasjoner og et tidligere skytefelt. Det var lagt opp til rast underveis, og Egil Engen delte mange lokale fortellinger knyttet til gammel folketro på turen.

8 Kommunikasjon

ØV besluttet at det fra 2021 skal arbeides mer helhetlig og målrettet med informasjon i flere kanaler. Som et ledd i denne satsingen har Bjarne Røsjø vært engasjert som frilanser i en deltidsstilling som informasjonsleder. I februar vedtok styret en ny kommunikasjonsplan som blant annet sier at organisasjonen skal være den viktigste kilden til informasjon om Østmarka og bli anerkjent som den viktigste premissleverandøren for bedre forvaltning og vern av Østmarka. Dette har gitt informasjonsarbeidet et løft i 2021, spesielt når det gjelder antall

nyhetssaker publisert på tvers av våre kanaler.

8.1 Nettsider

ØVs nettsider fungerer fortsatt som en god informasjonskanal for våre medlemmer og allmennheten for øvrig, men etter 10 år er nettsidene modne for en modernisering.

Vi har i 2021 publisert 46 egenproduserte nyhetsartikler på nettsidene. Dette er mer enn en dobling siden 2020, da vi publiserte 21 artikler. Statistikken viser at de nyhetssakene som har vært mest lest, i stor grad har vært knyttet til avklaringer rundt nasjonalparken i Østmarka. Vi fikk også svært mange lesere på artikkelen om at Enebakk kommune anmelder en hogst i Børter-skogen, etter at ØV tok opp saken.

ØVs hjemmeside hadde totalt 91 007 sidevisninger i 2021, dette er en økning fra 87 238 i 2020. Den mest besøkte siden er hovedsiden vår, hvor besøkende blant annet får oversikt over nyheter og arrangementer. Men også sidene som gir oversikt over kart, turer og hyttene i Østmarka er av stor interesse. Mange besøker dessuten siden hvor vi legger ut vårt medlemsblad, Nytt fra Østmarka.

Statistikken viser at 52 prosent av leserne søker opp saker via Google og lignende, 31 prosent kommer via sosiale medier, og 12 prosent går direkte inn via nettsiden. De resterende 5 prosent kommer via henvisninger fra andre sider, deriblant fra vårt e-nyhetsbrev. Det er 63 prosent som leser nettsidene via mobil.

8.2 Elektronisk nyhetsbrev

Som en del av satsingen på mer helhetlig og målrettet arbeid med informasjon, startet ØV utsendelse av e-nyhetsbrev i september. Nyhetsbrevet inneholder en oversikt over de siste sakene vi har delt på våre nettsider, samt informasjon om våre kommende arrangementer og saker som er på høring. I tillegg deler vi informasjon fra andre kilder, hvis vi mener at det kan være av interesse for abonnentene. Det første e-nyhetsbrevet i september ble sendt til 554 mottakere, noe vi var svært fornøyd med. Vi har senere sendt ut tre nyhetsbrev og siste nyhetsbrev 17. desember gikk til 660 mottakere.

8.3 Facebook og Twitter

ØV har siden 2012 vært tilgjengelig på Facebook, hvor vi blant annet deler nyheter og arrangementer fra våre nettsider. Erfaringene viser at dette er en god arena for å spre vårt budskap til mange, i tillegg til våre nettsider og medlemsbladet. Ved utgangen av 2021 hadde vi 7906 følgere; det er ca. 800 nye siden forrige år.

En sak som skapte mye engasjement på vår FB-side handlet om turgjengen som hadde hogd ned og brent opp den krokete og ikoniske tørrfurua på Tonekollen. De angret senere dypt og ba om unnskyldning, men det var også mange andre som hadde brutt vernebestemmelser på liknende måter i løpet av det siste året. Ellers er det også i 2021 stort engasjement knyttet til våre innlegg om nasjonalparken.

Det er for øvrig ikke alltid de tunge og alvorlige sakene som vekker mest interesse: Da vi fortalte at Bymiljøetaten i Oslo og den anonyme «Mor Baloo» hadde lagd en ny pidestall til den lille bjørnen som sitter langs turveien fra Rustadsaga mot Kattisa, fikk innlegget en rekkevidde på hele 18 600 Facebook-medlemmer.

ØVs Twitter-konto brukes i hovedsak til å spre nyheter fra våre nettsider. ØV har ikke mange

følgere på Twitter, men meldinger kan likevel oppnå stor spredning og nå viktige samfunnsaktører. Vi «twitret» 41 ganger i 2021, som regel når vi hadde publisert en ny artikkel på våre nettsider. Ved årets utgang hadde vi 266 følgere. Årets mest populære «tweet» handlet om at SV prøvde på å få svar på hva klima- og miljøminister Espen Barth Eide (Ap) mener om nye nasjonalparker. Den ble publisert 7. november og oppnådde 4463 visninger. Nyheten om skogeieren som ville hogge 30 dekar i et viktig område ved Ulvenseteråsen, uten engang å vurdere frivillig vern, oppnådde 3858 visninger.

8.4 Nytt fra Østmarka

Foreningens medlemsblad, Nytt fra Østmarka, ble også i 2021 gitt ut fire ganger med et opplag på 4 400 hver gang. Bladet sendes til medlemmene samt en rekke organisasjoner, politikere, etater og medier. Det er et av foreningens viktigste ansikter utad, samtidig som det er et viktig bindeledd mellom styret og medlemmene.

De fire utgavene hadde til sammen 176 sider – noe mindre enn «rekordåret» 2020 med 192 sider – med reportasjer og informasjon om organisasjonens arbeid. Det reduserte sidetallet skyldes delvis en strategisk omlegging som innebærer at vi publiserer flere artikler på våre nettsider og på Facebook. Mange artikler blir også publisert i flere kanaler, for å sikre at vi når fram med strategiske budskap til både medlemmer og andre Østmarka-interesserte.

Vi publiserte også i år flere artikler om utviklingen i nasjonalparksaken. Den første artikkelen sto allerede i nr. 1, der vi kunne fortelle om vår høringsuttalelse til den daværende Fylkesmannen (nå: Statsforvalteren) i Oslo og Viken 15. desember. Vi har også omtalt blant annet kulturminnene i Østmarka, og at nasjonalparken ser ut til å ha sterk politisk støtte. Vi skrev også om de sterke reaksjonene etter at den ikoniske tørrfurua på Tonekollen gikk opp i røyk, og om skogeieren som heller ville hogge verneverdig skog på Haukåsen i Oslo istedenfor å tjene mer penger. Det nyhogde området er senere lagt ut for salg. Vi fikk også mange positive tilbakemeldinger på en artikkel som var mye mer hyggelig: Den handlet om fotografen Aleksander Nordahl og hans fantastiske undervannsbilder fra Lutvann.

Vi takker våre eksterne bidragsytere til bladet. Dag Hovind bidro med en artikkel om Østmarkas overraskende rike moseflora, og Tore Randullf Nielsen fortalte at det er funnet hele 75 blomsterfluer i Østmarka. Edin Andre Ødegaards Østmarka-notater og Britt Flobergs artikkel om Østmarka-minner var også svært godt lesestoff. Redaksjonen blir både inspirert og forpliktet av gode tilbakemeldinger fra medlemmer og andre lesere.

Årets forsidebilder var tatt av Glenn Svendsen, Aleksander Nordahl, Bjørnar Thøgersen og Jørn Areklett Omre.

Oslo, 8. februar 2022

Helga Gunnarsdóttir
styreleder

Johan G. Ellingsen
nestleder

Bjørnar Thøgersen
styremedlem

Bente Lise Dagenborg
styremedlem

Sigmund Hågvar
styremedlem

Ingunn Lian Nylund
styremedlem

Kristin Lund
styremedlem

ØSTMARKAS VENNER

	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Regnskap 2020	Budsjett 2022
Arsregnskap 2021				
Resultatregnskap pr 31.12				
DRIFTSINNTEKTER				
Kontingenter	840 000	852 639	846 415	860 000
10 Tilskudd/gaver	230 000	236 586	286 500	230 000
11 Andre driftsinntekter (bl.a. Grasrotandel)	200 000	234 501	212 005	235 000
12 Salg av jubileumsbok	5 000	12 058	15 318	5 000
SUM INNTEKTER	1 275 000	1 335 784	1 360 238	1 330 000
DRIFTSKOSTNADER				
LØNNSKOSTNADER				
2,3,6 Lønn/feriepenger	490 000	459 441	505 611	510 000
4,7 Godtgjøring styret	50 000	50 000	50 000	60 000
SUM LØNNSKOSTNADER	540 000	509 441	555 611	570 000
ANDRE KOSTNADER				
13 ØV ordinær drift	517 500	324 643	174 531	610 000
14 Medlemsblad	355 000	318 476	306 284	345 000
16 Jubileumsbok	2 500	3 345	4 196	3 000
17 Sarabråtens venner	15 000	9 382	1 334	15 000
18 Minnemarkering (7. juni arr)	25 000	800	1 460	25 000
19 Arrangementer og turer	70 000	20 000	57 844	42 000
20 Bøvelstad	10 000	2 183	847	10 000
SUM ANDRE KOSTNADER	995 000	678 829	546 496	1 050 000
SUM DRIFTSKOSTNADER	1 535 000	1 188 270	1 102 107	1 620 000
Renteinntekter	5 000	719	4 559	2 000
ARSRESULTAT 31.12	-255 000	148 233	262 690	-288 000
Overføringer til annen egenkapital		148 233	262 690	

ØSTMARKAS VENNER

**Arsregnskap 2021
Balanse pr 31.12**

EIENDELER

- 8 Kundefordringer
- Bankinnskudd
- 9 Skattetrekkskonto
- Forskuddsbetalte kostnader

SUM EIENDELER

	2021	2020
8 Kundefordringer	46 218	49 329
Bankinnskudd	2 333 832	2 212 969
9 Skattetrekkskonto	25 510	48 388
Forskuddsbetalte kostnader		
SUM EIENDELER	2 405 560	2 310 686

EGENKAPITAL OG GJELD

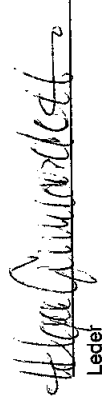
- Egenkapital 1.1
- Årets resultat
- Egenkapital 31.12**

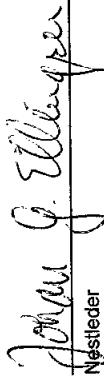
Egenkapital 1.1	1 959 170	1 696 480
Årets resultat	148 233	262 690
Egenkapital 31.12	2 107 403	1 959 170

- Leverandørgjeld
- 21 Skyldig offentlige avgifter
- 22 Forskuddsbetalte inntekter
- 23 Annen kortsiktig gjeld
- 24 Avsetning for påløpte kostnader
- Gjeld 31.12**

SUM EGENKAPITAL OG GJELD

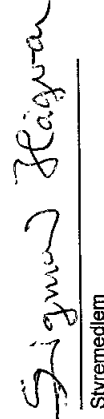
Leverandørgjeld	33 335	46 118
21 Skyldig offentlige avgifter	39 186	61 455
22 Forskuddsbetalte inntekter	180 450	200 489
23 Annen kortsiktig gjeld	34 733	34 043
24 Avsetning for påløpte kostnader	10 453	9 411
Gjeld 31.12	298 157	351 516
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 405 560	2 310 686

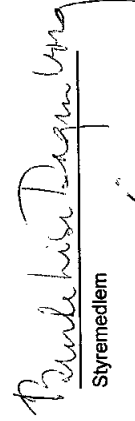

Ledet

Nestleder

Styremedlem

Styremedlem

Styremedlem

Styremedlem

Styremedlem

Sted: Oslo

Dato: 8/2-22

ØSTMARKAS VENNER - NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2021

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2021

1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapslovens bestemmelser og regnskapsreglene for små foretak er fulgt.

2 ANTALL ÅRSVERK

Antall årsverk i regnskapet for lønnede personer: 0,80
Dette inkluderer ikke styrets arbeidsinnsats.

3 LØNN/FERIEPENGER

Lønn	340 519
Premie pensjonsordning	31 560
Arbeidsgiveravgift	46 564
Redusert arbeidsgiveravgift 3. periode 2020	0
Feriepenger	34 733
Arbeidsgiveravgift feriepenger	4 206
Personalforsikring	1 859
	459 441

For en av lønsmottakerne påløper det arbeidsgiveravgift da samlet utbetalinger overstiger 80 000,- ila året.

4 GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styreleder	10 000
Nestleder	10 000
Ordinære styremedlemmer (5 stk)	22 000
Varamedlemmer (3 stk)	8 000
	50 000

5 YTELSER TIL REVISJON

Langseth Revisjon AS er foreningens revisor.
Ytelse for revidering av regnskapet for 2020: 16 250

6 OBLIGATORISK TJENESTEPENSJON

Foreningen har inngått avtale om OTP for styrekoordinator.
Premeie pensjonsordning: 31 560

7 LÅN OG SIKKERSTILLELSE TIL LEDENDE PERSONER

Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelse til ledende personer i foreningen.

8 KUNDEFORDRINGER

Grasrotandel 2021 utbetalt i 2022	45 256
Kundefordring boksalg	962
	46 218

Kundefordringer er oppført til pålydende uten avsetning for risiko for tap.

ØSTMARKAS VENNER - NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2021

9 BANKINNSKUDD	
Konto for skattetrekk	25 510
Skyldig skattetrekk	25 510
10 TILSKUDD/GAVER	
Gave fra Caral Data AS	17 000
Gave fra Harald Kanter	1 000
Gave fra Østre Aker og Haugerud sokn	436
Gave fra Bertha Marie Tornberg	600
Gave fra Wally Winther	400
Østensjø bydel, støtte Sarabråten kveld	2 750
Rælingen kommune, kulturmidler	2 000
Oslo kommune, driftstilskudd.	100 000
Oslo FK, støtte til friluftslivstiltak.	60 000
Bymiljøetaten Oslo, driftsstøtte medlemsbladet	50 000
Inngangspenger Sarabråten kveld	2 400
	236 586
11 ANDRE DRIFTSINNEKTER	
Norsk tipping "Grasrotandelen"	146 332
Lotteritilsynet - MVA-kompensasjon	88 169
	234 501
12 SALG JUBILEUMSBOK	
Salg jubileumsbok bokhandel, avgiftsfritt	2 695
Direktesalg jubileumsbok, avgiftsfritt	9 363
	12 058
13 ANDRE KOSTNADER	
Annen driftskostnad	678 829
	678 829
Fordelingen av andre kostnader på hovedaktiviteter er gitt i note 14 til 20.	
14 ØV ORDINÆR DRIFT	
Leie lager	16 848
Leie utstyr mm	1 275
Driftsmaterialer	2 783
Revisjons- og regnskapshonorar	16 250
Honorarer guider, foredrag og bistand	114 310
Kontorrekvisita	2 513
Web og div data	23 191
Aviser, tidsskrifter, bøker mv	4 971
Arrangementer - lokaler, bevertning mm	72 453
Telefon	3 235
Porto	15 173
Blomster og andre gaver	11 498
Tilskudd/støtte andre org	1 210
Kollektiv ulykkesforsikring	6 700
Øreavrundning	-6
Reisekostnader, ikke oppgavepliktige	911
Styre- og bedriftsforsamlingsmøter	8 278
Bank og kortgebyrer	23 050
	324 643

ØSTMARKAS VENNER - NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2021

15 MEDLEMSBLAD	
Honorarer guider, foredrag og bistand	50 000
Trykkeritjenester	136 463
Porto	132 013
	318 476
16 JUBILEUMSBOK	
Porto	3 345
	3 345
17 SARABRÅTENS VENNER	
Web og div data	210
Arrangementer - lokaler, bevertning mm	6 872
Blomster og andre gaver	2 300
	9 382
18 MINNESTUND	
Blomster og andre gaver	800
	800
19 ARRANGEMENTER OG TURER	
Honorarer guider, foredrag og bistand	10 000
Arrangementer - lokaler, bevertning mm	10 000
	20 000
20 BØVELSTAD	
Driftsmaterialer	1 213
Arrangementer - lokaler, bevertning mm	970
	2 183
21 SKYLDIG OFFENTLIG AVGIFTER	
Arbeidsgiveravgift	13 676
Skattetrekk lønn	25 510
	39 186
22 FORSKUDDSBETALTE INNTEKTER	
Medlemskontingent for 2022 innbetalt i 2021	180 450
	180 450
23 ANNEN KORTSIKTIG GJELD	
Feriepenger opptjent i 2021 for utbetaling i 2022	34 733
	34 733
24 AVSETNING FOR PÅLØPTE KOSTNADER	
Avsetning for diverse utgifter ikke mottatt underlag	10 355
	10 355